

**МІНІСТЕРСТВО ЕНЕРГЕТИКИ ТА ВУГІЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

19 січня 2015 року № 21

Про затвердження Правил охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України
03 лютого 2015 року за № 124/26569

Відповідно до [статті 28 Закону України «Про охорону праці»](#)

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Правила охорони праці під час вантажно-розвантажувальних робіт, що додаються.
2. Вважати такими, що не застосовуються на території України, Вантажно-розвантажувальні, складські та транспортні роботи. Вимоги безпеки, затверджені Державним комітетом УРСР у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі у 1984 році (НПАОП 63.11-7.04-84), Правила техніки безпеки при проведенні вантажно-розвантажувальних робіт на транспортно-складських роботах, затверджені Державним комітетом з матеріального резерву СРСР у 1985 році (НПАОП 63.1-1.06-85).
3. Державній службі гірничого нагляду та промислової безпеки України у встановленому порядку:
 - 1) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.
 - 2) внести наказ до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань охорони праці.
4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр
В. Демчишин

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики та вугільної промисловості України
19 січня 2015 року № 21

Зареєстровано

в Міністерстві юстиції України

03 лютого 2015 р. за № 124/26569

Правила охорони праці

під час вантажно-розвантажувальних робіт

I. Загальні положення

1. Ці Правила поширюються на всіх суб'єктів господарювання незалежно від форм власності та організаційно-правової форми, які в процесі своєї діяльності виконують вантажно-розвантажувальні роботи, навантаження (розвантаження) або вивантаження (далі — вантажно-розвантажувальні роботи).

2. Ці Правила є обов'язковими для роботодавців та працівників, що виконують вантажно-розвантажувальні роботи.

3. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

- автоелектрокар — безрейковий самохідний візок з двигуном внутрішнього згорання або електричним приводом, що застосовується для перевезення вантажів на промислових підприємствах і залізничних станціях;
- автомобілерозвантажувач — пристрій, який призначений для вивантаження зерна та сипучих вантажів зернової групи, кут природного укусу яких не більше 40°, із бортових автомобілів та тягачів із напівпричепами через відкритий задній борт на площадці поздовжнього перекидання, а також автомобільних і тракторних поїздів з причепами без розчеплення через боковий борт на площадці бокового перекидання;
- вантажно-розвантажувальна рампа — пересувний місток між підлогою та транспортом для вантажно-розвантажувальних робіт, який дозволяє виконувати загрузку за допомогою навантажувачів; складається з рами, гідравлічної системи підйому, ходових коліс, буксирного пристрою та системи безпеки;
- вантажно-розвантажувальний майданчик — горизонтальна поверхня, що призначена для обслуговування транспортних робіт з навантаження або розвантаження вантажів, яка оснащена відповідними вантажопідіймальними кранами і машинами, або навантажувачами періодичної дії, або навантажувачами безперервної дії (стрічкові, скребкові, роторні, шнекові навантажувачі);
- вантажно-розвантажувальні роботи — це комплекс заходів, спрямованих на підняття різноманітних вантажів з метою їх завантаження чи розвантаження; такі роботи застосовуються для навантаження (розвантаження) або вивантаження вантажів вручну або за допомогою спеціалізованої техніки

(вантажопідіймальних кранів і машин, навантажувачів, автоелектрокарів);

- навантажувач — машина циклічної дії, що належить до безрейкового долішнього транспорту (технологічних транспортних засобів), обладнана підіймальним механізмом (вантажопідіймачем) і вилами (платформою) або одним із змінних вантажозахоплювальних пристроїв для забезпечення підймання, транспортування, навантаження та розвантаження, штабелювання та укладання вантажів;
- підіймально-транспортне устаткування — транспортуючі машини, призначені для переміщення масових вантажів безупинним способом та засобами періодично діючого транспорту за допомогою підвісних доріг, рейковим і безрейковим транспортом, а також вантажопідіймальні пристрої циклічної дії зі зворотно-поступальним рухом вантажозахоплювального органу в просторі;
- технологічна схема — сукупність основних і допоміжних виробничих процесів у поєднанні з необхідними для їх виконання засобами механізації та автоматизації, що забезпечує безпечну і ефективну організацію робіт;
- транспортно-технологічна схема — схема, в якій відображаються організація транспортного потоку, способи проведення вантажно-розвантажувальних робіт, послідовність виконання технологічних операцій і номенклатура підіймально-транспортного устаткування при навантаженні, транспортуванні та розвантаженні.

4. У цих Правилах інші терміни вживаються у значеннях, що визначені Законом України «Про охорону праці», ДСТУ 2293-99 «Охорона праці. Терміни та визначення основних понять».

II. Загальні вимоги

1. Організація безпечного виконання вантажно-розвантажувальних робіт

1. Роботодавець повинен створити службу охорони праці відповідно до вимог Типового положення про службу охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 15 листопада 2004 року № 255, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 грудня 2004 року за № 1526/10125 (із змінами) (НПАОП 0.00-4.21-04).

2. Роботодавець повинен організувати опрацювання і затвердити нормативні акти про охорону праці, що діють на підприємстві, відповідно до вимог Порядку опрацювання і затвердження власником нормативних актів про охорону праці, що діють на підприємстві, затвердженого наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 21 грудня 1993 року № 132, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 07 лютого 1994 року за № 20/229 (НПАОП 0.00-6.03-93).

3. Роботодавець розробляє та затверджує інструкції з охорони праці відповідно до вимог Положення про розробку інструкцій з охорони праці, затвердженого наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 29 січня 1998 року № 9, зареєстрованого в

Міністерстві юстиції України 07 квітня 1998 року за № 226/2666 (далі — НПАОП 0.00-4.15-98).

4. Роботодавець забезпечує проведення попереднього (під час прийняття на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників відповідно до вимог Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 травня 2007 року № 246, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 23 липня 2007 року за № 846/14113 (із змінами).

5. Навчання і перевірка знань з питань охорони праці посадових осіб та працівників повинні проводитися відповідно до вимог Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 231/10511 (із змінами) (НПАОП 0.00-4.12-05).

6. Роботодавець повинен розробити і затвердити перелік робіт з підвищеною небезпекою відповідно до Переліку робіт з підвищеною небезпекою, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26 січня 2005 року № 15, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15 лютого 2005 року за № 232/10512 (із змінами), для проведення яких працівникам необхідно пройти спеціальне навчання і щорічну перевірку знань з питань охорони праці.

7. Роботодавець повинен організувати проведення атестації робочих місць за умовами праці відповідно до Порядку проведення атестації робочих місць за умовами праці, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 серпня 1992 року № 442.

8. Роботодавець повинен одержати дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки відповідно до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107.

9. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві здійснюються відповідно до вимог Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 року № 1232.

10. Забороняється залучення жінок до робіт, визначених у Переліку важких робіт та робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці жінок, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29 грудня 1993 року № 256, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 30 березня 1994 року за № 51/260.

Піднімання та переміщення важких речей жінками необхідно здійснювати з

дотриманням Граничних норм підіймання і переміщення важких речей жінками, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 грудня 1993 року № 241, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 грудня 1993 року за № 194.

11. Забороняється залучення неповнолітніх до робіт, визначених у Переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, затвердженому наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 березня 1994 року № 46, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 28 липня 1994 року за № 176/385.

Підіймання та переміщення важких речей неповнолітніми необхідно здійснювати з дотриманням Граничних норм підіймання і переміщення важких речей неповнолітніми, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 березня 1996 року № 59, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 16 квітня 1996 року за № 183/1208.

12. Роботодавець повинен забезпечити працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до вимог Положення про порядок забезпечення працівників спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту, затвердженого наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 24 березня 2008 року № 53, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 травня 2008 року за № 446/15137 (із змінами) (НПАОП 0.00-4.01-08).

13. Засоби індивідуального захисту працівників повинні відповідати вимогам Технічного регламенту засобів індивідуального захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2008 року № 761.

14. Працівники повинні бути забезпечені спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту відповідно до Норм безплатної видачі спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту працівникам загальних професій різних галузей промисловості, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 16 квітня 2009 року № 62, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 12 травня 2009 року за № 424/16440 (далі — НПАОП 0.00-3.07-09).

Не допускаються до роботи працівники без відповідних засобів індивідуального захисту.

15. Вантажно-розвантажувальні роботи необхідно виконувати з дотриманням таких вимог:

- Правил будови і безпечної експлуатації навантажувачів, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 31 грудня 2008 року № 308, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 03 лютого 2009 року за № 103/16119 (НПАОП 0.00-1.22-08);

- Правил будови і безпечної експлуатації підйомників, затверджених наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 08 грудня 2003 року № 232, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 30 грудня 2003 року за № 1262/8583 (із змінами) (НПАОП 0.00-1.36-03);
- Правил охорони праці на автомобільному транспорті, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 09 липня 2012 року № 964, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01 серпня 2012 року за № 1299/21611 (НПАОП 0.00-1.62-12);
- Правил техніки безпеки і виробничої санітарії на підприємствах по зберіганню та переробці зерна Міністерства хлібопродуктів СРСР, затверджених наказом Міністерства хлібопродуктів СРСР від 18 квітня 1988 року № 99 (НПАОП 15.0-1.01-88);
- Типової інструкції з безпечного ведення робіт для кранівників (машиністів) стрілових самохідних (автомобільних, гусеничних, залізничних, пневмоколісних) кранів, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 25 вересня 1995 року № 135, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10 жовтня 1995 року за № 371/907 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.03-95);
- Типової інструкції з безпечного ведення робіт для стропальників (зачіплювачів), які обслуговують вантажопідіймальні крани, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 25 вересня 1995 року № 135, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 10 жовтня 1995 року за № 372/908 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.04-95);
- Типової інструкції з безпечного ведення робіт для кранівників (машиністів) баштових кранів, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 14 листопада 1995 року № 175, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 27 листопада 1995 року за № 425/961 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.05-95);
- Типової інструкції для осіб, відповідальних за безпечне проведення робіт з переміщенням вантажів кранами, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 20 жовтня 1994 року № 107, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 13 березня 1995 року за № 60/596 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.06-94);
- Типової інструкції для осіб, відповідальних за утримання вантажопідіймальних кранів у справному стані, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 20 жовтня 1994 року № 107, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 13 березня 1995 року за № 59/595 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.07-94);
- Типової інструкції з безпечного ведення робіт для кранівників (машиністів) кранів мостового типу (мостових, козлових, напівкозлових), затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 20 березня 1996 року № 45, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 26 березня 1996 року за № 143/1168 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.18-96);

- Типової інструкції з безпечного ведення робіт для кранівників (машиністів) порталних кранів, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 29 січня 1996 року № 13, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 12 лютого 1996 року за № 63/1088 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.19-96);
- Типової інструкції для інженерно-технічних працівників, які здійснюють нагляд за утриманням та безпечною експлуатацією вантажопідіймальних кранів, затвердженої наказом Державного комітету України по нагляду за охороною праці від 20 жовтня 1994 року № 107, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 13 березня 1995 року за № 58/594 (із змінами) (НПАОП 0.00-5.20-94);
- ГОСТ 12.3.020-80 «ССБТ. Процессы перемещения грузов на предприятиях. Общие требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.3.020-80).

16. Експлуатація будівель, споруд та інженерних мереж підприємства здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

17. Будова, виготовлення, установлення, монтаж, демонтаж, налагодження, експлуатація, ремонт, реконструкція та модернізація вантажопідіймальних кранів і машин, їх складових частин, а також вантажозахоплювальних органів, пристроїв, тари та колик повинні відповідати вимогам Правил будови і безпечної експлуатації вантажопідіймальних кранів, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 18 червня 2007 року № 132, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 09 липня 2007 року за № 784/14051 (далі — НПАОП 0.00-1.01-07).

2. Вимоги щодо створення безпечних умов праці

1. Роботодавець повинен забезпечити санітарно-гігієнічний стан виробничих приміщень відповідно до вимог Державних санітарних норм і правил при роботі з джерелами електромагнітних полів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 18 грудня 2002 року № 476, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 13 березня 2003 року за № 203/7524 (далі — ДСН 3.3.6.096-2002), Вимог до роботодавців щодо захисту працівників від шкідливого впливу електромагнітних полів, затверджених наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України від 05 лютого 2014 року № 99, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 25 лютого 2014 року за № 335/25112 (НПАОП 0.00-7.13-14), Санітарних норм виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку ДСН 3.3.6.037-99, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 37 (далі — ДСН 3.3.6.037-99), Державних санітарних норм виробничої загальної та локальної вібрації ДСН 3.3.6.039-99, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 39 (далі — ДСН 3.3.6.039-99), міждержавних стандартів ГОСТ 12.1.001-89 «ССБТ. Ультразвук. Общие требования безопасности», ДСТУ ГОСТ 12.1.012:2008 «ССБТ. Вибрационная безопасность. Общие требования», ГОСТ 12.1.003-83 «ССБТ. Шум. Общие требования безопасности».

2. Під час організації та ведення технологічних процесів, пов'язаних із застосуванням шкідливих речовин, необхідно дотримуватися вимог ГОСТ 12.1.007-76 «ССБТ. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности».

3. Мікроклімат у виробничих приміщеннях повинен відповідати вимогам Санітарних норм мікроклімату виробничих приміщень ДСН 3.3.6.042-99, затверджених постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01 грудня 1999 року № 42, та ГОСТ 12.1.005-88 «ССБТ. Общие санитарно-гигиенические требования к воздуху рабочей зоны» (далі — ГОСТ 12.1.005-88).

4. Природне та штучне освітлення на робочих місцях повинно відповідати вимогам законодавства.

5. До експлуатації допускаються справне устаткування, механізми або пристрої, що відповідають вимогам ГОСТ 12.2.003-91 «ССБТ. Оборудование производственное. Общие требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.2.003-91).

6. Роботи по очищенню цистерн повинні виконувати не менше ніж три працівники, один із яких перебуває в цистерні, а двоє працівників, що спостерігають за виконанням роботи (спостерігачі), повинні перебувати поза цистерною. Між спостерігачами і працівником у цистерні повинен бути встановлений переговорний зв'язок або визначені сигнали, які передаються за допомогою страхувального каната (мотузки), що забезпечує підйом працівника нагору на його вимогу.

7. Навантаження (розвантаження) балонів з горючими газами, а також легкозаймистих рідин, речовин і матеріалів забороняється виконувати в спецодязі, виготовленому із синтетичних матеріалів та матеріалів, здатних накопичувати на своїй поверхні заряди статичної електрики, та в спецвзутті, підбитому металевими (крім латунних) цвяхами або підковами.

3. Вимоги до місць проведення вантажно-розвантажувальних робіт, території підприємства, виробничих будівель і споруд

1. Позначення небезпечних зон та відповідного устаткування повинно відповідати вимогам Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 листопада 2009 року № 1262 (далі — Технічний регламент знаків безпеки і захисту здоров'я працівників), ГОСТ 12.2.058-81 «ССБТ. Краны грузоподъемные. Требования к цветовому обозначению частей крана, опасных при эксплуатации» та ГОСТ 12.4.026-76 «ССБТ. Цвета сигнальные и знаки безопасности» (далі — ГОСТ 12.4.026-76).

2. Місця проведення вантажно-розвантажувальних робіт повинні бути рівні, мати тверде, рівне покриття та ухил не більше 5°.

3. Для проходу (підйому) працівників на робоче місце для безпечного пересування повинні бути передбачені тротуари, сходи, містки, трапи, які повинні бути справні, розраховані на робоче навантаження і застосовуватися відповідно до свого призначення.

4. На місцях проведення вантажно-розвантажувальних робіт повинна забезпечуватися можливість руху транспортних засобів, засобів механізації і працівників без зустрічей і перетинань технологічних потоків.

5. Місця проведення вантажно-розвантажувальних робіт, у тому числі проходи та проїзди, повинні мати природне і штучне освітлення відповідно до вимог законодавства, при немеханізованому навантаженні (розвантаженні) вантажів — 2 лк, за допомогою вантажопідіймальних машин — 10 лк.

Освітленість повинна бути рівномірною, без сліпучої дії світильників на працівників. Типи світильників необхідно вибирати залежно від умов навколишнього середовища і властивостей вантажу.

6. Ширина проїздів на площадках для укладання вантажів повинна забезпечувати безпеку руху транспортних засобів і підйально-транспортного устаткування.

Взимку площадки повинні бути очищені від снігу та льоду, а у випадку заледеніння — посипані піском, шлаками.

7. Площа вантажно-розвантажувальних майданчиків повинна забезпечувати відстань між габаритами транспортних засобів не менше ніж 1 м. При проведенні навантаження і розвантаження поблизу будинку відстань між будинком і транспортним засобом з вантажем повинна бути не менше ніж 0,8 м.

8. Для правильного розміщення транспортних засобів під час навантаження сипучих вантажів необхідно визначити місце зупинки транспортних засобів та нанести розмежувальні лінії.

9. Вантажно-розвантажувальні роботи з легкозаймистими рідинами, речовинами і матеріалами, із застосуванням відкритого вогню повинні виконуватися з оформленням наряду-допуску, оформленого згідно з вимогами Інструкції з організації безпечного ведення вогневих робіт на вибухопожежонебезпечних та вибухонебезпечних об'єктах, затвердженої наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 05 червня 2001 року № 255, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 23 червня 2001 року за № 541/5732 (НПАОП 0.00-5.12-01).

10. У місцях постійного навантаження (розвантаження) їдких і корозійних речовин повинен бути встановлений аварійний душ (ванни з водою). Крім того, ці місця повинні бути забезпечені нейтралізуючими речовинами (розчинами крейди, вапна, соди).

11. Під'їзні колії до площадок повинні мати тверде покриття й утримуватися в справному стані: спуски і підйоми в зимовий час повинні бути очищені від льоду і снігу та посипані піском. Ширина під'їзних колій повинна бути не менше ніж 6,2 м при одnobічному русі з відповідним розширенням на закругленнях доріг.

12. Відкриті складські площадки, що прилягають до залізничних колій, повинні перебувати від них на відстані не менше ніж 2,5 м.

Розміщення вантажів поблизу залізничних та підкранових колій повинно

відповідати вимогам ГОСТ 12.3.009-76 «ССБТ. Работы погрузочно-разгрузочные. Общие требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.3.009-76).

13. Територія відкритих складських площадок повинна утримуватися в чистоті. Відходи пакувального матеріалу, сміття необхідно збирати в мусорні баки, розташовані за межами складської площадки, і вчасно вивозити.

14. Відкриті площадки, на яких розміщені склади паливних та легкозаймистих рідин, повинні бути обгороджені та мати по периметру обвалування відповідно до вимог нормативно-правових актів з пожежної безпеки.

15. Заглиблені резервуари, колодязі, люки повинні бути закриті міцними кришками врівень з прилягаючою територією.

Під час проведення ремонтних робіт на території заглиблення, які не можуть бути закриті (котловани, траншеї, ями), повинні мати огороження висотою 1 м із суцільним зашиттям по низу 0,15 м; колодязі, які необхідно тимчасово відкрити, повинні бути обгороджені або закриті щитами з установкою попереджуючих (заборонних) переносних знаків безпеки і освітлюватися в темний час доби.

16. Склади для зберігання лакофарбових і полімерних матеріалів, кислот і лугів, цементу та сипучих матеріалів, які забруднюють атмосферне повітря, необхідно розташовувати відносно інших складів з підвітряного боку.

17. Пішохідні доріжки повинні бути максимально короткими з мінімальною кількістю перетинань зі шляхами вантажопотоків.

Небезпечні зони можливого виходу працівників на проїзну частину повинні мати огорожу висотою 1 м. Встановлення огорож на діючих підприємствах здійснюється в плановому порядку при проведенні капітальних ремонтів, технічного переоснащення та реконструкції підприємства.

За наявності зелених насаджень (зеленої зони) між пішохідною доріжкою та проїзною частиною огорожі можуть не встановлюватися.

Ширина доріжок тротуару повинна бути не менше ніж 1,5 м. При інтенсивності пішохідного руху менше ніж 100 осіб/год допускається облаштування тротуарів шириною 1 м.

Ширина пішохідних містків через канави і траншеї повинна бути не менше ніж 0,8 м з огороженням поруччям висотою не менше ніж 1 м. Підходи до містків повинні бути вільними і в темний час доби освітлюватися.

18. Вантажні рампи повинні бути влаштовані з боку залізничної колії, а також з боку під'їзду автомобілів і мати не менше двох розосереджених пандусів і сходів.

Відстань від осі залізничних колій до вантажних платформ повинна відповідати вимогам законодавства.

19. Ширина рампи має враховувати вантажообіг і можливість проїзду вантажопідіймального транспорту у двох напрямках при установці (у складі продовольчих товарів) ваг, але не менше ніж 6 м.

Поперечний ухил підлоги рампи повинен бути рівним 1%.

20. При розміщенні складу на стиснутих площадках допускається пристрій пилкоподібних зубців по краю автомобільної рампи. У цьому випадку глибина прямокутного вирізу рампи від її краю повинна бути не більше ніж 2,5 м, а кут нахилу до краю рампи повинен бути в межах 30%.

21. Уздовж передньої крайки автомобільної і залізничної рамп необхідно встановлювати знімні відбійні бруси перерізом 150 Ч 150 мм для попередження завалу коліс вантажопідіймального транспорту за край рампи.

22. Для приймання універсальних контейнерів масою брутто 2,5–5 т, які надходять автотранспортом, необхідно передбачати місцеве розширення автомобільної рампи — контейнерний майданчик, обладнаний кран-балкою вантажопідіймальністю 5 т.

23. Ширина пандусів для проїзду наземного транспорту повинна бути на 0,6 м більшою максимальної ширини навантаженого транспортного засобу. Ухил пандусів визначається залежно від типу транспортних засобів, але не більше ніж 16% при розміщенні їх у закритих приміщеннях і не більше ніж 10% при розміщенні зовні будинків.

24. Вантажно-розвантажувальні рампи повинні забезпечувати захист вантажів і вантажно-розвантажувальних механізмів від атмосферних опадів.

Навіс над залізничними вантажно-розвантажувальними рампами повинен перекривати залізничну колію не менше ніж на 0,5 м, а над автомобільними рампами — перекривати автомобільний проїзд не менше ніж на 1,5 м від краю рампи. При використанні конструкції навісу з опорою на колони крок колон при розташуванні їх по зовнішньому краю рампи необхідно брати не менше ніж 12 м.

25. Забороняється замикати двері складських приміщень за присутності в них працівників.

26. У складських приміщеннях повинні бути вивішені таблички із зазначенням максимально допустимого навантаження на одиницю площі підлоги, стелажа і максимальної вантажопідіймальності підіймально-транспортних засобів, що застосовуються.

27. Отвори виробничого призначення в підлогах повинні бути обгороджені.

28. Дільниці складських приміщень, перебування на яких пов'язане з небезпекою для працівників, необхідно фарбувати в сигнальні кольори та встановлювати на них знаки безпеки відповідно до вимог [ГОСТ 12.4.026-76](#).

29. Склади для зберігання балонів, наповнених стислими, скрапленими і розчиненими газами, повинні відповідати вимогам нормативно-правових актів з пожежної безпеки.

30. Складські приміщення, які віднесені до вибухо- і пожежонебезпечних, необхідно облаштовувати в одноповерхових будинках із відповідним ступенем вогнестійкості із зовнішніми легкоскридними конструкціями, які розташовуються окремо від інших будівель та які забезпечені комплексом

інженерно-технічних та організаційних протипожежних і противибухових заходів.

31. Складські приміщення, призначені для зберігання горючих вантажів або негорючих у горючому впакуванні, необхідно відокремлювати від інших приміщень протипожежними перегородками або стінами відповідно до вимог законодавства.

32. Складські приміщення, що призначені для зберігання горючих вантажів або негорючих у горючому впакуванні та які обладнані стелажми висотою від 5,5 м і вище, повинні бути забезпечені автоматичними установками пожежогасіння відповідно до вимог законодавства.

33. Складські приміщення, що призначені для вантажів, у процесі зберігання яких можливе виділення шкідливих речовин, повинні бути обладнані припливно-витяжною вентиляцією, яка забезпечує вміст шкідливих речовин у повітрі робочої зони не вище граничнодопустимих концентрацій і мікрокліматичні умови відповідно до вимог [ГОСТ 12.1.005-88](#).

34. Складські приміщення повинні мати не менше двох дверних прорізів.

35. Двері складських приміщень повинні відкриватися назовні або розсовуватися. При дистанційному та автоматичному відкриванні дверей повинна бути забезпечена також можливість відкривання їх у всіх випадках вручну. Встановлення розсувних дверей на шляхах евакуації забороняється.

36. Дверні прорізи для вантажних потоків повинні перевищувати розміри габаритів використовуваних навантажених безрейкових транспортних засобів не менше ніж на 0,2 м по висоті і 0,6 м по ширині в кожную сторону. Мінімальні дверні прорізи для вантажних потоків повинні бути шириною не менше ніж 2,4 м і висотою не менше ніж 2,5 м.

37. Перепади рівнів підлоги і порогів у загальнотоварних складах і транспортних коридорах не допускаються.

38. Підлога в складах повинна бути рівною і відповідати вимогам стандартів по вологостійкості, вогнестійкості та стійкості до механічних впливів.

Підлога складських приміщень для зберігання кислот і лугів повинна бути виготовлена із матеріалів, стійких до впливу кислот і лугів (кислототривкі плити, вініпласт).

39. Стіни та металеві конструкції приміщень із агресивним середовищем необхідно виконувати із антикорозійних матеріалів.

40. Кількість проїздів і проходів та їх розташування визначаються загальним технологічним плануванням складів.

Проїзди й проходи підрозділяються на: головні або транспортні проїзди, робочі проїзди і проходи, оглядові проходи, евакуаційні проходи.

41. Колони і обрамлення прорізів у складських будинках у місцях руху підйимально-транспортного устаткування повинні бути захищені від механічних ушкоджень неметалічними матеріалами і пофарбовані відповідно до вимог [ГОСТ 12.4.026-76](#).

42. У складах конторські та побутові приміщення повинні бути виділені протипожежними перегородками I типу і перекриттями III типу (без отворів) відповідно до законодавства та облаштовані самостійним виходом назовні.

Дозволяється розміщати в складських приміщеннях робочі місця завідувачів складами, комірників, обліковців, бракерів, товарознавців з огороженням їх перегородками з негорючих матеріалів висотою 1,8 м, які не повинні заважати вантажопереробці, евакуації працівників і матеріальних цінностей.

Робоче місце на одну особу повинно займати площу 3–4 м².

43. У складських приміщеннях забороняються:

- зберігання продукції навалом та впритул до приладів і труб опалення;
- експлуатація газових плит, печей, побутових електронагрівальних приладів, монтування з цією метою штепсельних розеток;
- зберігання рослинних масел разом з іншими горючими матеріалами;
- зберігання аерозольних упакувань в одному приміщенні з окислювачами, горючими газами, легкозаймистими рідинами, горючими рідинами;
- зберігання в одному приміщенні балонів з киснем і горючими газами.

44. Рух транспорту на підприємстві повинен бути організований відповідно до вимог Правил дорожнього руху, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 року № 1306 (далі — Правила дорожнього руху), за схемою руху транспортних засобів із вказівкою на ній поворотів, зупинок, виїздів, переходів. Схема руху транспортних засобів повинна бути вивішена в місцях стоянки транспорту, перед в'їздами на територію та в необхідних місцях, визначених роботодавцем.

45. Вимоги до експлуатаційного стану автомобільних доріг, вулиць та залізничних переїздів повинні відповідати вимогам ДСТУ 3587-97 «Безпека дорожнього руху. Автомобільні дороги, вулиці і залізничні переїзди. Вимоги до експлуатаційного стану».

46. Територія підприємства повинна бути обладнана дорожніми знаками, показниками швидкості руху транспорту згідно з ДСТУ 4100-2002 «Знаки дорожні. Загальні технічні умови. Правила застосування» і знаками безпеки за [ГОСТ 12.4.026-76](#).

47. Ширина проїжджої частини автомобільних доріг до загальнотоварних складів і експедиції повинна бути не менше ніж 7 м, з одностороннім рухом — 4,5 м.

48. Місця стоянки автомобілів і транспортних засобів біля вантажно-розвантажувальних фронтів, прохідних необхідно передбачати за межами проїжджої частини доріг у вигляді спеціальних площадок або смуг.

49. Ширина вантажного двору від рампи до бортового каменя повинна бути не меншою ніж 24 м.

Якщо автомобільні рампи двох складських корпусів розташовуються по обидві сторони вантажного двору, одна проти одної, ширина двору між ними повинна

бути не меншою ніж 32 м.

50. Залізничні виїзди і переїзди на території підприємства мають бути облаштовані шлагбаумами, світловими сигналами або пристроями, що дозволяють регулювати рух транспорту.

51. На кожну залізничну під'їзну колію складається масштабний план з нанесенням на нього розташування вантажних фронтів і механізмів, а також технічний паспорт, повздовжній профіль і креслення споруд відповідно до вимог Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 квітня 1998 року № 457.

52. У місцях, де залізничні колії проходять поблизу будівель і споруд із дверними прорізами, зверненими у бік залізничних колій, повинен бути обов'язковий пристрій двосторонньої (усередині й поза будинком) світлової та звукової сигналізації, що попереджає про наближення потягу.

53. Швидкість руху залізничного й автомобільного транспорту по території підприємства повинна бути зазначена для кожного виду транспорту на встановлених дорожніх знаках.

Швидкість руху залізничного транспорту не повинна перевищувати таких величин: поїзд з локомотивом попереду — 15 км/год; поїзд з локомотивом позаду вагонів — 10 км/год; при русі в утруднених умовах, при переїзді, в'їзді або виїзді з території, при причепленні вагонів — 5 км/год; при пересуванні вагонів лебідкою (вручну) — 2 км/год.

Швидкість руху автомобільного транспорту не повинна перевищувати таких величин: при проїздах на території підприємства — 10 км/год; при перетинанні переїздів підприємства, при виїздах і в'їздах — 5 км/год; при подачі автомобіля заднім ходом — 3 км/год; для авто- і електронавантажувачів, електрокарів — 3 км/год.

54. Зелені насадження не повинні погіршувати видимість технічних засобів організації дорожнього руху, а також спеціальних знаків, що застосовуються для водіїв електротранспорту.

Зелені насадження на вулицях і дорогах населених пунктів не повинні перешкоджати руху транспортних засобів, пішоходів і прибиральних машин, а також забезпеченню видимості.

55. Місця проведення ремонтних робіт на транспортних шляхах, включаючи траншеї і ями, повинні бути обгороджені й позначені дорожніми знаками, а в темний час доби — світловою сигналізацією.

56. Рух автомобілів на вантажно-розвантажувальних площадках (пунктах) і на під'їзних коліях до них повинен бути організований за транспортно-технологічною схемою з установкою відповідних дорожніх знаків. Проїзд транспорту через вантажно-розвантажувальну площадку повинен бути наскрізним. Якщо наскрізний проїзд організувати неможливо, транспортні засоби повинні подаватися під навантаження (розвантаження) заднім ходом з таким розрахунком, щоб їх виїзд з території площадки відбувався вільно, без маневрування.

57. На підприємстві у місцях перетинання залізниць в одному рівні зі шляхами безрейкового транспорту переїзди повинні бути облаштовані шлагбаумами та (або) попереджувальною звуковою і світловою сигналізаціями.

58. Технологічні процеси навантаження і розвантаження розробляються з урахуванням таких вимог:

- навантаження (розміщення) і закріплення вантажів на рухомому складі повинні забезпечувати можливість їх подальшого безпечного розвантаження;
- розвантажені або підготовлені до навантаження біля шляху вантажі укладаються і закріплюються так, щоб не порушувався габарит наближення споруд.

59. Забороняється виконувати навантажувально-розвантажувальні роботи під час маневрів.

60. Допускається переміщення вручну одного завантаженого або двох порожніх зчеплених між собою вагонів на горизонтальній ділянці шляху під керівництвом відповідальної особи, визначеної згідно з наказом по підприємству.

Забороняється під час переміщення вагонів вручну:

- переміщати вагони зі швидкістю більше 3 км/год, причому вагони повинні бути обов'язково зчеплені;
- викочувати їх за граничний стовпчик у напрямку головного і прийомовідправочних шляхів;
- починати переміщення, не маючи гальмівних башмаків;
- підмоцувати для гальмування під колеса шпали, камені, ломи і будь-які інші предмети;
- переміщувати вагони з працівниками, вагони з вантажами негабаритів, вантажами завдовжки більше 18 м і небезпечними вантажами всіх класів небезпеки.

61. При здійсненні переміщення вагонів кабестанами та електрошпилями необхідно дотримуватись вимог безпеки, що визначені в інструкціях з охорони праці, розроблених на підприємстві та затверджених роботодавцем відповідно до вимог [НПАОП 0.00-4.15-98](#).

62. У місцях проведення навантажувально-розвантажувальних робіт із застосуванням вантажопідіймальних кранів і машин згідно з наказом по підприємству розробляються, затверджуються роботодавцем та вивішуються схеми стропування вантажів і перелік вантажів, які завантажуються або розвантажуються, з вказівкою їх маси.

63. Під час підймання маса вантажу не повинна перевищувати вантажопідіймальність крана.

64. У виробничих приміщеннях максимальна швидкість руху підйально-транспортних засобів під час переміщення вантажу не повинна перевищувати 5

км/год.

65. У виробничих і складських приміщеннях забороняється виконувати роботи автотранспортом, не обладнаними фільтрами (нейтралізаторами вихлопних газів).

66. Допуск працівників на кранові колії і прохідній галереї для проведення ремонтних або інших робіт проводиться за нарядом-допуском відповідно до вимог НПАОП 0.00-1.01-07. Машиністи кранів суміжних прольотів, машиністи кранів всіх змін прольоту та цеху повинні бути повідомлені про виконання цих робіт.

67. Експлуатація електроустаткування здійснюється відповідно до вимог Правил безпечної експлуатації електроустановок споживачів, затверджених наказом Комітету по нагляду за охороною праці Міністерства праці та соціальної політики України від 09 січня 1998 року № 4, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 лютого 1998 року за № 93/2533 (далі — НПАОП 40.1-1.21-98).

68. Під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт вантажопідіймальними кранами, зокрема кранами на залізничному ході, поблизу електрифікованої лінії, яка знаходиться під напругою, необхідно дотримуватися вимог Правил безпеки для працівників залізничного транспорту на електрифікованих лініях, затверджених наказом Міністерства праці і соціальної політики України від 31 травня 2000 року № 120, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 08 червня 2000 року за № 340/4561 (НПАОП 60.1-1.48-00), і Правил охорони електричних мереж, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 1997 року № 209.

69. Залізничні колії на території підприємства обладнуються сигналами, сигнальними покажчиками і знаками відповідно до вимог діючих нормативно-технічних документів.

70. Висота штабелів вантажів (окрім баласту, який розвантажуються для колійних робіт) не повинна перевищувати 1,2 м під час розміщення їх на відстані від крайньої рейки не ближче ніж 2 м, і заввишки більше 1,2 м під час розміщення їх на відстані від крайньої рейки не ближче ніж 2,5 м.

71. У місцях перетинів шляхів для транспортних засобів і службових проходів із залізничними коліями мають бути тверде покриття або обладнані переносні настили на рівні головки рейок шириною не менше ніж 3 м для руху транспортних засобів і не менше ніж 1,5 м для проходу працівників, а також штучне освітлення.

72. Постійні склади на станціях для вантаження і розвантаження хімічних вантажів, а також вантажів, що порохать, розміщуються не ближче 300 м від службових і житлових будівель.

73. У місцях проведення навантажувально-розвантажувальних робіт у разі потреби наносять розмітку з позначенням проходів, майданчиків складування і їх спеціалізації за видами вантажів.

74. Підвісні шляхи необхідно оснащувати комплексом пристроїв і механізмів

для зачистки, відкриття і закриття люків піввагонів і спущення вантажів.

75. Дахи складів і платформ обладнуються водостічними трубами водовідведень і підтримуються в справному стані, у зимовий час вони очищаються від снігу і льоду.

76. Водостічні колодязі на території підприємства повинні бути закриті кришками.

77. Канави, водостічні труби, траншеї для транспортерів у приміщеннях складів закриваються на рівні з підлогою суцільними або ґратчастими знімними щитами.

4. Вимоги до застосування і розміщення підйимально-транспортного устаткування, механізмів, пристосувань та огорожень, організації робочих місць

1. Підйимально-транспортне устаткування (далі — устаткування), що застосовується при проведенні вантажно-розвантажувальних робіт, повинне відповідати вимогам [ГОСТ 12.2.003-91](#), а також вимогам безпеки, викладеним у стандартах і технічних умовах на устаткування конкретного виду. Устаткування і його частини, які є джерелом небезпеки, повинні бути пофарбовані в сигнальні кольори і мати знаки безпеки відповідно до [ГОСТ 12.4.026-76](#) та [Технічного регламенту знаків безпеки і захисту здоров'я працівників](#).

Робоче місце водія та взаємне розташування його елементів мають відповідати характеру роботи, забезпечувати зручне положення водія, його безпечність, можливість виконання робочих маніпуляцій.

При переміщенні вантажу устаткуванням необхідно використовувати марковані, справні, відповідні вантажопідйимальності змінні вантажозахоплювальні органи і знімні вантажозахоплювальні пристрої, які пройшли технічний огляд і випробування, відповідно до вимог [НПАОП 0.00-1.01-07](#).

2. Технічний стан всіх видів підйимально-транспортного устаткування, механізмів і тари повинен забезпечувати безпечну роботу з ними і відповідати умовам експлуатації, зазначеним у технічному паспорті підприємства-виробника.

3. Не допускаються роботи на вантажопідйимальній машині (кран, перевантажувач кранового типу) при швидкості вітру, що перевищує значення, зазначене в паспорті машини, а також в снігопад, туман, дощ, які знижують видимість у межах робочої зони.

Не допускаються роботи на вантажопідйимальній машині, якщо температура навколишнього повітря нижче значень, зазначених у паспорті машини.

4. Знімні вантажозахоплювальні пристрої (стропи, траверси) до пуску в роботу повинні бути піддані повному технічному огляду відповідно до вимог [НПАОП 0.00-1.01-07](#) та повинні мати бирки, на яких зазначені дата огляду, інвентарний номер пристрою та його максимальна вантажопідйимальність.

5. Огороджувальні пристрої та запобіжні пристосування підйимально-транспортного устаткування повинні відповідати вимогам [ГОСТ 12.2.062-81 «ССБТ. Оборудование производственное. Ограждения защитные»](#).

У прийомних бункерах, які завантажуються із автомобільного та залізничного транспорту, повинні встановлюватися запобіжні ґрати і колони (якщо це передбачено технічною документацією заводу-виробника).

Естакади, з яких розвантажуються автомобілі-самоскиди, повинні бути міцно огорожені з боків й обладнані відбійними брусами.

Вантажно-розвантажувальна площадка для великотоннажних контейнерів повинна мати напрямні для напівпричепів, бути рівною, бетонованою або асфальтованою з максимальним ухилом не більше 15°.

Граничнодопустима висота завантаження складів зерном насипом повинна вказуватися на стінах різко позначеною лінією з попереджувальними написами.

Верхні прохідні конвеєрні галереї, люки гвинтових і лоткових спусків необхідно огороджувати поруччям висотою не менше ніж 1,00 м. Поруччя люків повинні мати додаткові огороження на висоті 0,50–0,60 м від настилу площадки. Настил площадок огорожується бортами висотою не менше ніж 0,15 м.

При кутах нахилу спусків більше 24° необхідно встановлювати гальмові пристрої для вантажів, які упаковані у мішки або іншу тару.

Спуски повинні мати борти такої висоти, яка б виключала можливість випадання тарних вантажів, що спускаються.

6. Електроустаткування транспортних засобів із приводом від акумуляторних батарей повинне забезпечувати безвідмовну роботу приладів освітлення, сигналізації та електричних контрольних приладів, а також виключати можливість іскроутворення в проводах і затискачах. Проводи електроустаткування повинні мати неушкоджену ізоляцію.

Акумуляторна батарея повинна бути надійно закріплена і закрита кришкою. Не допускається витікання електроліту з моноблоку батареї.

7. На підйимально-транспортному устаткуванні та механізмах повинні бути позначені їх гранична вантажопідйимальність, їх інвентарний або реєстраційний номер, дати наступних часткового і повного технічних оглядів. Маса переміщуваного вантажу повинна включати масу вантажозахоплювальних і знімних пристосувань і тари.

8. Підйимально-транспортне устаткування із двигунами внутрішнього згоряння в закритих складських приміщеннях, вагонах і контейнерах у разі відсутності природної або примусової вентиляції повинне бути оснащене вихлопними трубами для відводу газів назовні. По всій довжині вихлопні труби необхідно укладати в металевий кожух з отворами для обміну повітря або ізолювати негорючим матеріалом.

9. Експлуатація ліфтів повинна відповідати вимогам [Правил будови і безпечної експлуатації ліфтів, затверджених наказом Державного комітету України з](#)

промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 01 вересня 2008 року № 190, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 07 жовтня 2008 року за № 937/15628 (НПАОП 0.00-1.02-08).

10. Експлуатація конвеєрів (транспортів) повинна відповідати вимогам ГОСТ 12.2.022-80 «ССБТ. Конвейеры. Общие требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.2.022-80).

11. Під час роботи на вантажопідіймальних кранах необхідно дотримуватись вимог НПАОП 0.00-1.01-07.

Вантажопідіймальні крани всіх типів, ручні і електричні талі при експлуатації повинні відповідати вимогам ГОСТ 12.2.058-81, ГОСТ 28609-90 «Краны грузоподъемные. Основные положения расчета», ГОСТ 12.2.071-90 «ССБТ. Краны грузоподъемные. Краны контейнерные. Требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.2.071-90), ГОСТ 12.2.087-83 «ССБТ. Тали электрические. Паспорт», ГОСТ 22584-96 «Тали электрические канатные. Общие технические условия», ГОСТ 25032-81 «Средства грузозахватные. Классификация и общетехнические требования».

Стелажні крани-штабелери повинні відповідати вимогам ГОСТ 12.2.053-91 «ССБТ. Краны-штабелеры. Требования безопасности» (далі — ГОСТ 12.2.053-91), ГОСТ 16553-88 «Краны-штабелеры. Типы».

12. Пульт керування крана-штабелера, керованого з кабіни, повинен мати пристрій, який замикає індивідуальним ключем електричний ланцюг керування краном.

Мостові крани-штабелери повинні бути обладнані пристроями і приладами безпеки відповідно до вимог ГОСТ 28434-90 «Краны-штабелеры мостовые. Общие технические условия».

Стелажні крани-штабелери повинні бути обладнані пристроями і приладами безпеки відповідно до вимог ГОСТ 28433-90 «Краны-штабелеры стеллажные. Общие технические условия».

Конструкція кранів-штабелерів, керування якими виконується з кабіни, повинна передбачати можливість аварійного спуску кабіни при припиненні подачі електроенергії.

13. Стелажі для зберігання тарно-штучних вантажів повинні забезпечуватися табличкою із зазначенням номера стелажа і вантажопідіймальності осередку.

Стелажі для зберігання металу повинні забезпечуватися табличкою із зазначенням номера стелажа і його вантажопідіймальності.

Стелажі для зберігання матеріалів для умов видавничих і книжкових торговельних організацій повинні відповідати вимогам ГОСТ 23508-79 «Мебель книготорговая для складских помещений. Общие технические условия».

14. Стелажі для зберігання вантажів повинні оглядатися за графіком, затвердженим наказом роботодавця, працівником, відповідальним за їхній справний стан.

15. До експлуатації допускається тара, що відповідає вимогам [ГОСТ 14861-91 «Тара производственная. Типы»](#), [ГОСТ 12.3.010-82 «ССБТ. Тара производственная. Требования безопасности при эксплуатации»](#) (далі — [ГОСТ 12.3.010-82](#)), [ГОСТ 19822-88 «Тара производственная. Технические условия»](#), [ГОСТ 19434-74 «Грузовые единицы, транспортные средства и склады. Основные присоединительные размеры»](#), [ГОСТ 9078-84 «Поддоны плоские. Общие технические условия»](#), [ГОСТ 9557-87 «Поддон плоский деревянный размером 800 Ч 1200 мм. Технические условия»](#), [ГОСТ 9570-84 «Поддоны ящичные и стоечные. Общие технические условия»](#).

16. Тару і робочі ємності необхідно очищати і мити в спеціально оснащених місцях, в яких є місцева витяжна примусова вентиляція та очисні пристрої стічних вод.

17. Тару з-під лакофарбових матеріалів, розчинників, розріджувачів, смол, оліф, горючих відходів виробництва необхідно зберігати в приміщеннях, обладнаних витяжною вентиляцією, або на площадках, розташованих на безпечній відстані від виробничих приміщень.

18. Проходи між стелажими та штабелями повинні бути від 0,8 м до 1,2 м залежно від операцій, які виконуються. Проходи між стіною і штабелем повинні бути не менше ніж 1 м.

19. Робочі місця, розташовані від підлоги на рівні 0,6 м і вище, повинні мати огороження.

20. При висоті штабеля, стелажі більше 1,3 м необхідно передбачати пристрої або пристосування, що дозволяють стропальникові безпечно підніматися до верхньої зони штабеля, стелажі та виконувати стропальні роботи, не перебуваючи безпосередньо на штабелі, стелажі, контейнері або вантажі.

21. Вимоги до робочого місця при виконанні робіт сидячи повинні відповідати вимогам [ГОСТ 12.2.032-78 «ССБТ. Рабочее место при выполнении работ сидя. Общие эргономические требования»](#) (далі — [ГОСТ 12.2.032-78](#)).

22. Вимоги до робочого місця при виконанні робіт стоячи повинні відповідати вимогам [ГОСТ 12.2.033-78 «Рабочее место при выполнении работ стоя. Общие эргономические требования»](#) (далі — [ГОСТ 12.2.033-78](#)).

5. Вимоги безпеки до транспортування вантажів, до внутрішньозаводського й цехового транспорту

1. Переміщення вантажів на підприємствах повинно виконуватися відповідно до вимог [ГОСТ 12.3.002-75 «ССБТ. Процессы производственные. Общие требования безопасности»](#) (далі — [ГОСТ 12.3.002-75](#)) та [ГОСТ 12.3.020-80](#).

Транспортування вантажів за допомогою конвеєрів необхідно проводити відповідно до вимог [ГОСТ 12.2.022-80](#).

2. Для переміщення вантажів на підприємствах повинні бути розроблені та затверджені роботодавцем транспортно-технологічні схеми відповідно до вимог [ГОСТ 12.3.020-80](#).

3. На підприємстві, що виконує вантажопідіймальні роботи кранами, мають

бути розроблені та затверджені у встановленному порядку проект виконання робіт, технологічні карти складування вантажів, навантаження і розвантаження рухомого складу відповідно до НПАОП 0.00-5.03-95.

У технологічних картах зазначаються місця розміщення стропальників під час переміщення вантажів і передбачається можливість їх виходу на естакади або навісні площадки.

4. Стоянку електрокарів та авто- і електронавантажувачів необхідно влаштовувати в гаражах або на критих площадках.

Електрокари та авто- і електронавантажувачі встановлюють так, щоб не захащувати проходи, проїзди, виходи.

5. Відкриті площадки для розміщення автомобілів повинні мати розмітку, яка виконується незмивною фарбою або іншими способами і визначає місце для установки автомобілів та проїздів.

Уздовж стін, біля яких встановлюють автомобілі, повинен бути передбачений відбійний брус висотою: для автомобілів I категорії — 0,12 м; II і III категорій — 0,3 м; IV категорії — 0,4 м.

6. Обладнання і експлуатація машин наземного, безрейкового електрифікованого транспорту, авто- і електронавантажувачів, вантажних візків повинні відповідати вимогам ГОСТ 18962-97 «Машины напольного безрельсового электрифицированного транспорта. Общие технические условия», ГОСТ 16215-80 «Автопогрузчики вилочные общего назначения. Общие технические условия», ГОСТ 13188-67 «Тележки грузовые. Типы, основные параметры и размеры», ГОСТ 24366-80 «Авто- и электропогрузчики вилочные общего назначения. Грузозахватные приспособления. Общие технические условия».

7. Причіпні візки до транспортних засобів повинні мати чітке позначення номінальної вантажопідймальності і граничнодопустимої швидкості руху.

8. Під час перевезення довгомірних вантажів на автомобілі із причепом необхідно застосовувати поворотні кола із пристосуванням, яке закріплює коло при русі автомашини без вантажу.

9. Легкозаймісті рідини і балони з газом необхідно транспортувати на транспортних засобах, обладнаних іскрогасниками на вихлопних трубах.

10. Легкозаймісті рідини та отруйні речовини допускається транспортувати з використанням тягача електротранспорту, при цьому він повинен бути обладнаний засобами пожежогасіння.

11. Транспортування вантажів, які порошать, на бортових транспортних засобах повинно проводитися в ущільнених кузовах, накритих брезентом.

12. Навалювальні та сипучі вантажі (вапно, доломіт, феросплави) необхідно перевозити в контейнерах або саморозвантажних вагонах, а вогнетриви — у контейнерах або на спеціальних піддонах з механізованою вантажопереробкою.

13. Вантажі з температурою вище 70° С необхідно транспортувати на транспортних засобах, обладнаних металевими кузовами.

14. Перевозити працівників на автомобілі, моторолері, електрокарі без спеціально обладнаних для них місць забороняється.

15. Під час експлуатації електронавантажувачів забороняється:

- транспортувати вантажі на металевих листах;
- піднімати й транспортувати вантаж, що перевищує вантажопідіймальність машини та величину припустимих навантажень на вила електронавантажувача;
- піднімати, опускати і перевозити працівників на вилочному захваті електронавантажувача;
- укладати вантаж вище захисного пристрою, що охороняє робоче місце водія від падіння вантажу на нього.

16. Під час роботи на автосамоскиді необхідно дотримуватися таких вимог:

- не підходити до кузова в момент звальювання вантажу;
- під час стоянки не залишати кузов у положенні скидання вантажу;
- не виконувати роботи в піднятому кузові;
- очищати підняті кузови автомобілів-самоскидів треба шкребками або лопатами з подовженою рукояткою, при цьому працівники, які роблять очищення, повинні перебувати на землі;
- при завантаженні екскаватором або краном водієві необхідно вийти з кабіни та відійти на безпечну відстань.

6. Вимоги до транспортування вантажів колісними та гусеничними тракторами

1. Перед початком експлуатації тракторист повинен перевірити технічний стан трактора і причепа шляхом візуального огляду основних вузлів та агрегатів транспортного засобу.

2. Перед початком руху необхідно переконатися у відсутності працівників перед трактором, а також між трактором та причепом.

3. Під'їжджати на тракторі до причепа необхідно на мінімальній швидкості, уникаючи ривків.

4. Під час роботи на схилах необхідно враховувати форму ділянки, кут схилу, вибирати знаряддя, що дозволяє трактору легко розвертатись. Працювати поперек схилу необхідно на мінімальній швидкості.

5. Перед переміщенням начіпного знаряддя або поворотом трактора необхідно переконатися у відсутності працівників або перешкод у межах роботи транспортного засобу.

6. Під час перевезення довгомірних вантажів їх необхідно надійно кріпити до причепа.

При одночасному перевезенні довгомірних вантажів різної довжини коротші вантажі необхідно розташовувати зверху.

7. Вимоги до транспортування вантажів авто- і електронавантажувачами

1. Рух авто- і електронавантажувача необхідно робити при відхиленій назад рамі навантажувача.
2. Транспортувати необв'язаний вантаж та такий, що не має фіксуєчих елементів, допускається в один ярус.
3. Тару з фіксуєчими елементами допускається транспортувати у два яруси.
4. Транспортувати вантаж допускається при установці його впритул до вертикальної частини вилючного захвату і відхиленої вщерть назад рами навантажувача; при рівномірному розподілі вантажу на вилючному захваті.
5. Розташування вантажу на захваті навантажувача повинно забезпечувати мінімальний перекидаючий момент.
6. Під'їжджати до місця виконання вантажно-розвантажувальних робіт і від'їжджати від нього необхідно на мінімально можливій для певного транспортного засобу швидкості.
7. Транспортувати вантаж необхідно плавно, без різкого гальмування та крутих поворотів навантажувача.
8. Довгомірний або нестійкий вантаж при транспортуванні необхідно обв'язати так, щоб виключити можливість його розвалу чи падіння.
9. Під час транспортування вантажу необхідно витримувати відстань між габаритом навантажувача або вантажу, що транспортується, і устаткуванням, штабелями не менше ніж 0,5 м.
10. Транспортувати дрібноштучні вантажі необхідно в спеціальній тарі, яка заповнюється не вище краю її бортів або відмітки її заповнення.
11. Не допускається транспортувати навантажувачем вибухонебезпечні матеріали і газові балони.
12. Не допускається рух навантажувача з вантажем поздовжнім спуском, ухил якого перевищує найбільший кут нахилу рами вантажопідіймальника навантажувача назад мінус 3° .
13. Не допускається рух електронавантажувача на ухил або підйом, кут якого більше 10° .
14. При русі по горизонтальній площадці між навантажувачами необхідно витримувати інтервал не менше ніж 10 м.
15. Підйом вантажу перед транспортуванням необхідно робити на висоту не більше ніж 250 мм для навантажувачів на пневматичних шинах і не більше ніж 500 мм для навантажувачів, що мають колеса з масивними гумовими шинами.
16. Під час руху навантажувача необхідно спостерігати за верхніми перешкодами (проводами, трубами, арками, фермами, огороженнями, шинопроводами).
17. При наявності на шляху руху переносних пристосувань і пристроїв, на яких перебувають працівники, необхідно їх об'їжджати на відстані не менше ніж 1 м.
18. Для роботи у вибухонебезпечних приміщеннях необхідно застосовувати

електронавантажувачі у вибухозахисному виконанні.

19. Похилі доріжки (пандуси) для в'їзду електронавантажувача в склад з прилеглим до нього площадками або автопроїзду (і у зворотному напрямку) необхідно виконувати з ухилом до горизонту не крутіше 1:10 (не більше 6°).

20. Для в'їзду електронавантажувачів у криті залізничні вагони та виїзду з них у склад (або рампу) необхідно застосовувати містки у вигляді сталевого рифленого листа шириною не менше 1200 мм, товщиною 7–8 мм. Знизу до листа приварюють два зачепи для закріплення містка за дверну рейку вагона.

З боку автопроїзду необхідно передбачити збудовані вирівнювальні містки довжиною 2–3 м для в'їзду електронавантажувача в кузов автомобіля (причепи) і виїзду з них.

21. Для забезпечення безпеки під час навантаження вантажів електронавантажувачами на автомобілі, причепи, у тому числі й відчеплені від автомобілів, і розвантаження з них необхідно, щоб вони були надійно зафіксовані упорними башмаками.

22. Під'їжджати вилами під тару або вантаж треба на малій швидкості: вила необхідно підводити так, щоб вантаж розташовувався відносно них рівномірно. Підйом і опускання вантажу необхідно робити при фіксованих колесах.

23. Якщо під час роботи каретка піднімального механізму перестає рухатися по напрямних і вилочному захвату, не опускається або не піднімається, або водієм замічені ще які-небудь несправності, необхідно припинити роботу.

24. Абразивні круги необхідно перевозити в передбачених для перевезення стендах. Не допускається їх перевезення навалом та з укладкою один на один.

8. Вимоги до транспортування вантажів підлоговими рейковими передатними електровізками

1. На електровізку повинно бути позначено цеховий реєстраційний номер, вантажопідймальність і дату наступного випробування.

2. Шляхи для пересування електровізків необхідно прокладати виключно горизонтально, ухил шляху не повинен перевищувати 0,002°.

3. Зазори в рейкових стиках шляхів пересування електровізків не повинні перевищувати 5 мм. Уступи в стиках не більше ніж 1 мм.

4. Настили над каналами, де покладені тролєї, від яких живляться електровізки, повинні бути міцними, з рифленою поверхнею.

5. При живленні електровізка через кабель, який під час руху змотується на барабан і розмотується з нього під час руху у зворотному напрямку, повинні бути передбачені пристрої, що виключають пошкодження кабелю.

6. Платформи електровізків необхідно обладнати пристроями, які б виключали падіння та скочування вантажів.

7. Електровізок необхідно завантажувати не більше його вантажопідймальності, вантаж повинен мати стійке положення.

8. Розташування вантажу на платформі повинно забезпечити рівномірний

розподіл навантаження.

9. При транспортуванні вантажів складної та нестійкої конфігурації їх частини необхідно кріпити до платформи електровізка.

10. Зона руху електровізка повинна бути вільною не менше ніж на 800 мм по обидві сторони від краю його платформи.

11. Перед початком руху електровізка необхідно переконатися у відсутності працівників у зоні його руху.

12. Керувати електровізком необхідно, перебуваючи за межами зони його руху або з візка, якщо конструкція візка передбачає місце для працівника.

13. При роботі на електровізку забороняється:

- включати механізм пересування електровізка до повного звільнення вантажу від пристосувань для зачалування;
- пересувати електровізок до його зіткнення з упорами;
- робити пересування під вантажами, що транспортують вантажопідіймальними механізмами.

14. Електровізок має бути обладнаний звуковим сигналом, що автоматично включається під час руху.

15. Інтервал руху електровізків, що перебувають на одному шляху, повинен бути не меншим ніж 5 м.

16. Дуги пересування електровізка не повинні мати перетинань із залізничними коліями.

17. При експлуатації електровізків повинна застосовуватися марочна система, при якій керування електровізком дозволяється працівнику, що одержав у встановленому на підприємстві порядку марку або ключ, що замикає електричний ланцюг керування електровізком.

9. Транспортування матеріалів, напівфабрикатів і готової продукції на підприємствах, в організаціях поліграфічної промисловості і книжкової торгівлі

1. Подавати легкозаймисті рідини до робочих місць за відсутності трубопроводів потрібно в ємностях, виготовлених з металу, який не іскрить у разі удару.

2. Транспортувати до робочих місць ємності з кислотами, лугами в скляній тарі необхідно на носилках, візках і пристосуваннях, обладнаних гніздами по розміру тари; стінки гнізд повинні бути оббиті м'яким матеріалом (рогожею, повстю). Застосовувати для перенесення сірчаної і азотної кислот у скляній тарі дерев'яні ящики, плетені кошики і стружки допускається за умови їх обробки вогнезахисними матеріалами.

3. Завантажувати порошкоподібні матеріали вручну необхідно при включеному місцевому відсмоктувачеві та з використанням засобів індивідуального захисту, виданих відповідно до вимог [НПАОП 0.00-3.07-09](#).

4. Формні пластини необхідно транспортувати на візках, у касетах підлоговим

(наземним) або підвісним транспортом. Візки повинні бути обладнані пристосуваннями для фіксації пластин і закривання їх крайок.

5. Формні циліндри необхідно перевозити на спеціальних візках, які обладнані засувками для надійного кріплення циліндра, або за допомогою підіймально-транспортних пристроїв (тельферів, кран-балок).

6. При транспортуванні книжкових блоків, палітурок їх необхідно укладати рівними рядами, поміщаючи між рядами тверді прокладки.

7. При транспортуванні запечатаного та незапечатаного листового паперу, палітурної тканини їх необхідно укладати на піддони в штабелі висотою не більше ніж 1,6 м. Палітурні матеріали в рулонах укладають на торець.

8. При транспортуванні запресованих і обв'язаних пачок зошитів їх необхідно укладати на піддони в штабелі висотою не більше ніж 1,6 м.

9. Валики друкувальних машин необхідно транспортувати на візках, які мають гнізда із замками для запобігання випаданню валиків.

10. Акумуляторні батареї необхідно перевозити на візках, які мають гнізда за розміром батарей.

11. Упакування періодичної преси має відповідати вимогам законодавства.

12. Упаковувати поліграфічну фольгу й шрифтоливарну продукцію треба у фанерні, картонні і дерев'яні ящики згідно з вимогами ГОСТ 24634-81 «Ящики деревянные для продукции, поставляемой для экспорта. Общие технические условия» і ГОСТ 21140-88 «Тара. Система размеров», картонно-навивні барабани — за ГОСТ 9338-80 «Барабаны фанерные. Технические условия» з дотриманням вимог, які викладені в технічних умовах на кожний вид фольги, шрифту, пробільного матеріалу.

Якщо шрифтоливарна продукція з типографського сплаву відвантажується в паперовому впакуванні без ящиків, то висота стосу пачок не повинна перевищувати 1 м.

13. Упакування і транспортування продукції підприємств, що виготовляють поліграфічні фарби і допоміжні матеріали, повинні відповідати вимогам ГОСТ 9980.3-86 «Материалы лакокрасочные. Упаковка».

14. Транспортувати готову продукцію фарбових заводів, яка виготовлена на основі легкозаймистих і горючих рідин, необхідно в спеціальних автоцистернах, обладнаних заземлюючими пристроями. Усі автоцистерни повинні бути оснащені двома вуглекислотними або порошковими вогнегасниками, а в зимовий час — ящиками із сухим піском відповідно до вимог Норм оснащення вогнегасниками колісних транспортних засобів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 жовтня 1997 року № 1128 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 вересня 2009 року № 934).

15. Пакетування і транспортування готової продукції необхідно виконувати з дотриманням вимог ГОСТ 21100-93 «Пакеты транспортные из деталей деревянной тары. Формирование, маркировка, транспортирование и хранение»,

ГОСТ 24597-81 «Пакеты тарно-штучных грузов. Основные параметры и размеры», ГОСТ 21650-76 «Средства скрепления тарно-штучных грузов в транспортных пакетах. Общие требования».

III. Вимоги безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт

1. Вимоги безпеки до процесів проведення вантажно-розвантажувальних робіт

1. Вантажно-розвантажувальні роботи повинні проводитися під керівництвом посадової особи або працівника, відповідального за безпечне проведення цих робіт.

2. Посадова особа або працівник, відповідальний за безпечне проведення вантажно-розвантажувальних робіт, повинен:

- визначити спосіб навантаження і розвантаження;
- зробити розміщення робочої сили;
- перевірити справність пристосувань і засобів індивідуального захисту;
- встановити порядок обміну умовними сигналами між стропальником, що подає сигнали, і машиністом підйомально-транспортного устаткування при провадженні робіт механічним способом;
- провести інструктаж працівникам перед початком робіт.

3. Оформлення технологічної документації проводиться згідно з вимогами ГОСТ 3.1102-81 «ЕСТД. Стадии разработки и виды документов», а саме: маршрутних карт, карт технологічних процесів, карт типових технологічних процесів, карт на процеси проведення вантажно-розвантажувальних робіт і переміщення вантажів. Відображення вимог безпеки в технологічній документації здійснюється відповідно до вимог ГОСТ 3.1120-83 «ЕСТД. Общие правила отражения и оформления требований безопасности труда в технологической документации».

4. Перед підйомом і переміщенням вантажів повинні бути перевірені:

- справність вантажозахоплювальних пристроїв;
- наявність на них клейм, етикеток з позначенням дати випробування і вантажопідймальності;
- стійкість вантажу і правильність його стропування;
- відсутність предметів, які перешкоджають переміщенню вантажів.

Місця стропування, положення центра ваги та величина маси вантажу повинні бути позначені підприємством-виготовлювачем продукції або відправником вантажу.

Стропування великогабаритних вантажів (металевих, залізобетонних конструкцій) необхідно проводити за спеціальні пристрої, стропувальні вузли або позначені місця залежно від положення центра ваги і маси вантажу.

Стропування довгомірних вантажів проводити спеціальною траверсою.

5. При переміщенні вантажу підйомально-транспортним устаткуванням

перебування працівників на вантажі та під вантажем, а також у зоні його можливого падіння забороняється.

Переміщення вантажу над приміщеннями і транспортними засобами, де перебувають працівники, забороняється.

6. У місцях провадження вантажно-розвантажувальних робіт та у зоні дії вантажопідіймальних механізмів забороняється перебування осіб, не пов'язаних з виконанням цих робіт.

7. Після закінчення та у перерві між роботами вантаж, вантажозахоплювальні пристрої та механізми не повинні залишатися в піднятому положенні.

8. Спосіб укладання і кріплення вантажів повинен забезпечувати їх стійкість при транспортуванні і складуванні, розвантаженні транспортних засобів і розбиранні штабелів, а також можливість механізованого навантаження-розвантаження. Маневрування транспортних засобів з вантажами після зняття кріплення з вантажів забороняється.

9. Не допускається виконувати вантажно-розвантажувальні роботи з небезпечними вантажами при виявленні несправності тари, а також за відсутності на ній маркування і попереджувальних написів.

10. Після закінчення робіт з небезпечними вантажами зона дії вантажопідіймальних механізмів, підіймально-транспортне устаткування, вантажозахоплювальні пристрої і засоби індивідуального захисту, які використовувались працівниками під час проведення цих робіт, мають пройти відповідну санітарну обробку (деактивацію, дегазацію, дезінфекцію).

11. При виникненні небезпечних і шкідливих виробничих факторів внаслідок впливу метеорологічних умов на фізико-хімічні властивості вантажу вантажно-розвантажувальні роботи повинні бути припинені.

12. При проведенні вантажно-розвантажувальних робіт забороняється кантувати, волочити, захоплювати залізними гаками і скидати вантаж з висоти.

2. Навантаження (розвантаження) небезпечних вантажів

1. Вантажні операції з небезпечними вантажами необхідно здійснювати в місцях, відведених для навантаження (розвантаження) небезпечних вантажів.

2. У місцях загального користування дозволяється здійснювати вантажні операції з вантажами, які перевозяться дрібними або контейнерними відправками, а також розвантаження небезпечних вантажів повагонними відправками відповідно до спеціалізації станцій.

3. Операції з небезпечними вантажами в місцях загального користування здійснюються прямим варіантом «вагон-автомобіль», «автомобіль-вагон» під безпосереднім керівництвом працівника станції і працівника, відповідального за відправку (одержання) вантажу.

4. Вантажні операції можуть здійснюватися також з небезпечними вантажами, визначеними в Законі України «Про перевезення небезпечних вантажів», не вказаними в нормативно-технічних документах, проте подібними до них за своїми хімічними властивостями і характером безпеки, про що працівник,

відповідальний за відправлення вантажу, зазначає в перевізних документах.

5. Забороняється виконувати навантажувально-розвантажувальні роботи з небезпечними вантажами у разі невідповідності тари і упаковки вимогам стандартів і технічних умов на дану продукцію, у разі несправності тари, а також у разі відсутності маркування і знаків безпеки.

6. Під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт з небезпечними вантажами визначається ступінь безпеки вантажу відповідно до вимог [ГОСТ 19433-88 «Грузы опасные. Классификация и маркировка»](#) (далі — [ГОСТ 19433-88](#)) та вживаються заходи безпеки відповідно до класу безпеки конкретного вантажу.

7. Перед розвантаженням небезпечних вантажів вагони провітрюються механічною або природною вентиляцією через відкриті двері і люки.

8. У разі природної вентиляції вагони провітрюються протягом не менше 30 хвилин.

9. Працівники, що працюють з цими вантажами, під час природного провітрювання повинні перебувати з навітряного боку вагона.

10. Час провітрювання вагонів механічною вентиляцією залежить від продуктивності вентиляційного устаткування і визначається так, щоб забезпечити не менше триразового обміну повітря у вагоні.

11. У місцях загального користування після вантаження вагонів (контейнерів) небезпечним вантажем перевіряється правильність його розміщення і кріплення, криті вагони і контейнери опломбовуються.

12. Під час внутрішнього огляду вагонів, завантажених небезпечними вантажами, або безпосередньо після розвантаження вантажів дозволяється користуватися ліхтарями у вибухобезпечному виконанні, включати ці ліхтарі треба перед входом у вагон, а вимикати — після виходу з вагона.

13. Навантаження (розвантаження) вибухонебезпечних вантажів виконується підймальним пристосуваннями, виготовленими з матеріалів або покритими матеріалами, що не утворюють іскри при ударі.

14. Під час навантаження і розвантаження небезпечні вантажі не повинні піддаватися поштовхам, ударам і трясінню.

15. Небезпечні вантажі переміщують вручну відповідно до ступеня безпеки кожного виду вантажу згідно з вимогами [ГОСТ 19433-88](#).

16. У темний час доби навантажувально-розвантажувальні роботи з небезпечними вантажами дозволяється виконувати за умови освітленості місць виконання робіт світильниками у вибухобезпечному виконанні.

17. Під час роботи із стислими, зрідженими і тими, що під тиском, газами, а також з отруйними речовинами працівники забезпечуються засобами захисту органів дихання відповідно до вимог [Правил вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 28 грудня 2007 року № 331](#), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України

04 квітня 2008 року за № 285/14976 (НПАОП 0.00-1.04-07).

18. Навантаження і розвантаження балонів з газами виконуються відповідно до вимог Закону України «Про перевезення небезпечних вантажів» та інших нормативно-правових актів.

19. Балони з легкозаймистими газами і легкозаймистими отруйними газами під час навантаження укладаються так, щоб унеможливити зіткнення балонів один з одним і з металевими частинами вагона.

20. Для кріплення балонів застосовуються дошки, просочені вогнезахисними речовинами.

21. Забороняється вантажити балони з кисневими і окислювальними газами у вагони зі слідами мінеральних змащувальних масел.

22. Небезпечні вантажі, які перевозяться в тарі, навантажуються і розвантажуються в складах, підлога яких знаходиться на одному рівні з підлогою вагона. У разі відсутності такого складу роботи по навантаженню-розвантаженню проводяться відповідно до вимог інструкції з охорони праці, розробленої на підприємстві відповідно до вимог НПАОП 0.00-4.15-98.

23. Небезпечні вантажі в склотарі необхідно перевозити на візках або переносити на носилках, які мають спеціальні гнізда.

Переміщення таких вантажів на носилках дозволяється на відстань не більше ніж 50 м і лише по горизонтальній поверхні.

24. Бочки, ємності і ящики з небезпечними вантажами дозволяється переміщати на візках.

25. Місця навантаження і розвантаження небезпечних вантажів освітлюються електричними світильниками у вибухозахищеному виконанні з лампами напругою не більше ніж 12 В.

26. Роботодавець забезпечує контроль концентрації шкідливих речовин у повітрі робочих зон та вжиття заходів щодо захисту працівників від шкідливого впливу хімічних речовин відповідно до Вимог до роботодавців щодо захисту працівників від шкідливого впливу хімічних речовин, затверджених наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 22 березня 2012 року № 627, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 10 квітня 2012 року за № 521/20834 (НПАОП 0.00-8.11-12).

3. Навантаження (розвантаження) балонів зі стислими, зрідженими і розчиненими під тиском газами

1. Балони з газами в контейнерах необхідно вантажити за допомогою підйимально-транспортного устаткування.

2. Конструкція контейнера повинна забезпечувати стійке положення балонів — для кожного балона повинен бути окремий осередок (гніздо).

3. Контейнер повинен мати захвати (петлі, скоби, цапфи, вушка).

На кожному контейнері повинні бути зазначені підприємство-виготовлювач, товарний знак, місяць і рік виготовлення, а також маса брутто, власна маса

контейнера і його об'єм.

4. Під час навантаження (розвантаження) контейнерів з балонами необхідно піднімати їх за всі захвати і ставити в один ярус.

5. Під час навантаження балонів без контейнерів необхідно передбачити прокладки між балонами.

6. Навантаження (розвантаження) балонів необхідно робити вантажозахоплювачами.

7. Забороняється вантажити балони без запобіжних ковпаків, а також вантажити на балони будь-який вантаж.

8. Балони з горючими газами (водень, ацетилен, пропан, етилен) необхідно вантажити окремо від балонів з киснем, стисненим повітрям, хлором, фтором та газами з властивостями окислювачів.

Балони, у яких виявлений витік газу, необхідно видалити.

9. Навантаження (розвантаження) балонів з киснем і газами з властивостями окислювачів необхідно робити, не допускаючи попадання на них жирів, мінеральних масел і горючих речовин, а також кислот і лугів.

10. Вручну балони необхідно переміщати на спеціально обладнаних (гніздами, башмаками) візках або за допомогою гідравлічних захватних пристроїв, ланцюгових конвеєрів.

Балони з горючими газами необхідно переміщати на візках, які мають гумові шини або гнізда, які обшиті гумою.

11. Навантажувати (розвантажувати) балони масою більше 30 кг вручну повинні два працівники.

Забороняється піднімати і перекочувати балони, тримаючись за запобіжний ковпак або вентиль, а також переносити їх на плечах і спині. Не допускається проводити ці роботи в промаслених рукавицях і забрудненими маслом руками.

12. Перевезення наповнених газами балонів має здійснюватися на ресорному транспорті або на автокарах в горизонтальному положенні обов'язково з прокладками між балонами. Як прокладки можуть використовуватися дерев'яні бруски з вирізаними гніздами для балонів, а також мотуз'яні або резинові кільця товщиною не менше ніж 25 мм (по два кільця на балон) або прокладки, що запобігають ударам балонів один об одного. Балони під час перевезення повинні вклатися вентилями в одну сторону.

4. Навантаження (розвантаження) легкозаймистих рідин, речовин і матеріалів, речовин з окислювальними властивостями та органічних перекисів

1. Навантаження (розвантаження) легкозаймистих рідин та легкозаймистих речовин і матеріалів необхідно здійснювати механізованим способом.

2. Конструкція устаткування, вантажозахоплювальних пристроїв, тари та інструменту, а також матеріали, що використовуються для їх виготовлення, повинні виключати можливість іскроутворення.

3. Навантаження (розвантаження) легкозаймистих рідин та легкозаймистих речовин і матеріалів під час грози забороняється.
4. Навантаження (розвантаження) цистерн із легкозаймистими рідинами необхідно робити на зливно-наливних пунктах відправника або одержувача за допомогою насосів по трубопроводах або передавлюванням.
5. Для місцевого освітлення під час зливно-наливних операцій необхідно застосовувати переносні світильники напругою не вище 12 В.
6. Під час навантаження (розвантаження) легкозаймистих рідин та легкозаймистих речовин і матеріалів, які здатні при взаємодії з водою виділяти горючі гази, необхідно уникати попадання на них вологи.
7. Під час навантаження (розвантаження) легкозаймистих рідин та легкозаймистих речовин і матеріалів необхідно уникати попадання їх на дерев'яні тирсу або стружку, вугілля та матеріали, які здатні самозайматися.
8. Навантаження (розвантаження) металевих бочок і барабанів із легкозаймистими рідинами та легкозаймистими речовинами і матеріалами проводять по встановлених під нахилом трапах, настилах або містках. Ставити бочки пробками вниз забороняється.
9. Навантаження (розвантаження) бутилів із легкозаймистими рідинами необхідно проводити в міцних кошиках (решетуваннях) або використовувати для цих цілей візки та носилки, які повинні бути обладнані гніздами і бортами. Переносити на короткі відстані кошик із бутелями повинні два працівники після попередньої перевірки міцності ручок і дна кошика. Переносити бутелі із легкозаймистими рідинами на спині, плечах і перед собою забороняється.
10. У разі виявлення протікання в бочках або бутелях із легкозаймистими рідинами їх видаляють, а місце розливу засипають піском. Пісок збирають дерев'яною лопатою в ящик і видаляють. Місце розливу знешкоджують і ретельно промивають водою або іншою миючою речовиною залежно від властивостей вантажу.
11. Виявлені при навантаженні (розвантаженні) ушкоджені бочки, барабани з карбідом кальцію та речовинами, які здатні при взаємодії з водою виділяти тепло і горючі гази, необхідно накрити брезентом і перенести в безпечне місце.
12. Навантаження (розвантаження) білого (жовтого) фосфору в бочках необхідно робити лише у світлий час доби. Порушувати герметичність тари забороняється.
13. Навантаження (розвантаження) речовин з окислювальними властивостями та органічних перекисів необхідно проводити, дотримуючись вимог безпеки, що й при навантаженні (розвантаженні) легкозаймистих рідин і легкозаймистих речовин і матеріалів.

5. Навантаження (розвантаження) їдких і корозійних речовин

1. Навантаження (розвантаження) бутилів з кислотами, лугами та їдкими

рідинами необхідно робити в міцних кошиках (решетуваннях), які усередині викладені азбестом, кислотостійкою стружкою, пінополістирольними порофторопластовими вкладишами або стійкими до кислот і лугів матеріалами, або використовуючи для цих цілей візки та носилки, які повинні бути обладнані гніздами і бортами.

2. Розвантажувати їдкі і корозійні речовини з вагона треба з рамп, настил яких знаходиться на одному рівні з підлогою вагона.

3. Бочки, барабани і ящики з їдкими речовинами необхідно переміщувати на візках або електронавантажувачах.

4. Пролиті кислоти і луги або розсипані їдкі речовини необхідно засипати піском і разом з піском видалити.

Місце розсипу (розливу) — нейтралізувати і промити великою кількістю води.

5. При попаданні кислоти на шкіряні покриви необхідно змити її рясним струменем води протягом 10–15 хвилин.

При хімічних опіках очей кислотою або лугом необхідно перед зверненням до медичного пункту обов'язково промити потерпілому очі великою кількістю води, використовуючи для цього питні фонтанчики.

6. Навантаження (розвантаження) навальних і сипучих вантажів

1. Навантаження (розвантаження) навальних і сипучих вантажів необхідно здійснювати механізованим способом за допомогою конвеєрів, пневмотранспорту і вантажно-розвантажувальних машин.

2. Навантаження (розвантаження) навальних і сипучих вантажів із залізничного транспорту необхідно проводити відповідно до вимог [Правил охорони праці під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на залізничному транспорті, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 18 грудня 2007 року № 311, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 28 грудня 2007 року за № 1419/14686 \(НПАОП 63.21-1.22-07\)](#).

3. Під час розвантаження сипучих вантажів з автомобілів-самоскидів, які знаходяться на насипах, а також при засипанні котлованів і траншей ґрунтом автомобілі-самоскиди необхідно встановлювати на відстані не менше ніж 1 м від брівки природного укосу, а для гірських робіт — по всій довжині брівки необхідно мати породний насип висотою не менше ніж 0,7 м і шириною не менше ніж 1,5 м.

4. Основу штабеля, який розвантажують з вагона із сипучим вантажем, необхідно розташовувати на відстані не менше ніж 2 м від зовнішньої грані головки крайньої рейки залізничної або підкранової колії, а при висоті штабеля більше ніж 1,2 м — не менше ніж 2,5 м.

7. Навантаження (розвантаження) тарно-штучних вантажів

1. Навантаження (розвантаження) тарно-штучних вантажів необхідно здійснювати за допомогою навантажувачів, конвеєрів, штабелеукладачів.

2. Для навантаження (розвантаження) тарно-штучних вантажів повинні бути

передбачені спеціальні площадки (платформи, естакади, рампи) на висоті підлоги кузова транспортного засобу. Рампи з боку під'їзду транспортних засобів повинні бути шириною не менше ніж 1,5 м з ухилом не більше 5°.

3. При проведенні вантажно-розвантажувальних робіт з тарно-штучними вантажами необхідно використовувати контейнери (універсальні та спеціалізовані), засоби пакування, а також спеціальні вантажозахоплювальні пристрої, що виключають випадання вантажів.

4. Навантаження (розвантаження) контейнерів необхідно проводити за допомогою спеціалізованого підйимально-транспортного устаткування (контейнерні крани, причальні контейнерні перевантажувачі, контейнерні наземні вантажно-розвантажувальні засоби, засоби для виконання вантажно-розвантажувальних робіт усередині контейнерів, контейнерні захвати).

5. Основні параметри і технічні характеристики електро- і автонавантажувачів, які використовуються для роботи в критих залізничних вагонах і контейнерах, повинні відповідати вимогам [ГОСТ 27270-87 «Машины напольного транспорта. Электро- и автопогрузчики для работы в контейнерах и крытых железнодорожных вагонах. Основные параметры и технические требования»](#).

6. Під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт із застосуванням навантажувачів необхідно дотримуватись таких вимог:

- майданчик між штабелем і вагоном повинен забезпечувати вільний розворот навантажувача на 180°;
- для в'їзду навантажувача у вагон між рампою складу і дверним прорізом вагона встановлюються спеціальні настили (містки);
- швидкість руху навантажувача на рампі складу не повинна перевищувати 3 км/год;
- рух навантажувача з вантажем допускається на майданчику з ухилом відповідно до вимог технічної документації навантажувача;
- ширина проїзду для навантажувача повинна бути не менше ніж 3 м;
- під час переміщення вантажу на вилах навантажувача вантаж не повинен виходити за межі вил більше ніж на 1/3;
- під час пересування навантажувача висота вантажу від підлоги не повинна перевищувати 0,3 м;
- рама навантажувача під час переміщення вантажу повинна бути паралельною опорній поверхні або відхиленою назад;
- не дозволяється відкривати і закривати двері вагонів за допомогою навантажувачів.

7. Під час виконання навантажувально-розвантажувальних робіт із застосуванням електронавантажувачів з живленням від гнучкого кабелю необхідно дотримуватись таких вимог:

- електронавантажувач не повинен виїжджати за межі ділянки, обмежені довжиною кабелю;

- у разі потреби виконання навантажувально-розвантажувальних робіт на інших ділянках необхідно влаштовувати штепсельні з'єднувачі на відстані 30–35 м один від одного по довжині складу;
- забороняється продовжувати живильний кабель;
- забороняється прогинати гнучкий трос, на який підвішується живильний кабель;
- під час роботи електронавантажувача необхідно застосовувати пристосування, які запобігають перекручуванню живильного кабелю.

8. Для переміщення тарно-штучних вантажів застосовуються конвеєри із захищеною стрічкою.

9. Забороняється перебувати проти дверей вагона з тарно-штучним вантажем під час їх відкриття.

10. Вантажі в ящиках, купах, тюках укладаються штабелями.

11. Висота штабелів у складських приміщеннях під час складування їх вручну не повинна бути більше ніж 3 м.

12. Навантажувачами укладають вантажі пакетами на піддонах в 2–4 яруси залежно від міцності тари, компактності пакетів і відповідно до максимального навантаження, яке допускається на нижній піддон (пакет).

13. Вантажі в мішках, лантухах і стосах укладаються в стійкі штабелі:

- вручну — на висоту не більше 2 м;
- за допомогою механізмів — до 6 м.

Матеріали в мішках допускається укладати вручну в штабелі у вигляді усіченої піраміди висотою не більше шести рядів із шириною відступу кожного ряду не більше 0,5 м. Піднімати вантажі в мішках вище шостого ряду треба по східнях шириною не менше 1 м і з набитими на них поперечними планками. Підйом вантажів одним працівником (ручне навантаження) допускається на висоту не більше дев'ятого ряду.

14. Мішки необхідно укладати по ширині і довжині «вперев'язкою» для утворення стійких стінок штабелів.

15. Забороняється укладати в штабель вантажі в упаковці, які мають неправильну форму і не забезпечують стійкість штабеля.

16. Вантажі, які не піддаються штабелюванню, укладають на стелажі.

17. Між штабелями створюються проходи шириною не менше ніж 1 м.

18. При укладанні вантажів у бочках, барабанах на торець другий і третій яруси необхідно розділяти прокладками з дощок.

При укладанні в накат крайні бочки або барабани нижнього ряду необхідно закріплювати клинами по обидва боки кожного вантажного місця.

19. Вантажі в бочках, барабанах і у вигляді рулонів розвантажують вручну шляхом перекочування, якщо склад перебуває на одному рівні з підлогою вагона або кузова автомашини. При цьому працівник, що виконує вантажні

роботи (вантажник), повинен перебувати за переміщуваним вантажем, штовхаючи його від себе. Не допускається утримувати руки на торцях вантажу при його перекочуванні.

Якщо склад розташований нижче рівня підлоги, то вантаж допускається розвантажувати двом вантажникам шляхом скочування його бічною поверхнею по слегам або покатам. При цьому вантажники не повинні перебувати перед барабанами, бочками та рулонами, які скочуються по слегам.

20. Під час розвантаження і переміщення рулонів паперу механізованим способом необхідно застосовувати вантажопідіймальні механізми, що обладнані захватами, які пристосовані для рулонів.

Рулони переміщують по одному. Переміщувати два рулони необхідно за наявності захватів для двох рулонів.

21. Листовий папір, який надійшов у стосах або пачках, необхідно зберігати на стелажах або в штабелях на піддоні. Листовий папір, що упакований у щитки, допускається зберігати в штабелях на підлозі.

Припустима висота штабелів паперу і картону при укладанні вручну — 1,6 м, при механізованому укладанні — 2,5 м.

22. Рулонний папір необхідно зберігати в штабелях з установкою рулонів вертикально на торець. Гранична висота складування рулонного паперу на торець — 7 м.

Рулонний папір складують в накат на висоту не більше трьох рулонів з розклиненням кожного рулону нижнього ряду.

23. При безстелажному зберіганні матеріали і напівфабрикати, що упаковані в пачки, ящики та коробки, необхідно укладати в стійкі штабелі на піддонах. Припустима висота штабеля: 2,5 м — при використанні засобів механізації, 1,6 м — при укладанні вручну.

24. При навантаженні (розвантаженні) і складуванні поліграфічної продукції необхідно дотримуватися таких вимог:

- перед навантаженням готова продукція повинна бути покладена і упакована в тару;
- тара та упакування повинні відповідати кожному виду продукції і бути в справному стані;
- розвантаження (навантаження) готової продукції необхідно здійснювати на піддони, що забезпечують використання транспортних засобів без додаткових операцій по перевантаженню. Піддони повинні бути виготовлені відповідно до вимог ГОСТ 9078-84 «Поддоны плоские. Общие технические условия»;
- пачки або ящики необхідно укладати по всій площині піддона рівними і щільними рядами однакової висоти;
- при навантаженні в контейнери або автофургони продукції без піддонів пачки необхідно укладати щільними рядами однакової висоти по всій площині;

- забороняється вантажити слабо зв'язані пачки або нещільно впаковані ящики, залишати порожнечі в середині або біля стін автотранспортних засобів (контейнерів);
- під час підймання, опускання і переміщення контейнера краном, автонавантажувачем або іншими машинами працівники не повинні перебувати на контейнері, всередині нього, а також на поруч розташованих контейнерах;
- пачки, ящики необхідно укласти щільно, без проміжків, щоб уникнути їх переміщення при русі. При наявності проміжків між вантажами необхідно розміщати міцні дерев'яні прокладки та розпірки;
- пачки, ящики, які покладені вище бортів, необхідно ув'язувати мотузками, канатами прядив'яними або зі штучного волокна;
- при навантаженні (розвантаженні) готової продукції на транспортний засіб не допускається кидати її та брати пачки і ящики за обв'язувальні матеріали;
- складування і зберігання готової поліграфічної продукції необхідно здійснювати в пачках або ящиках шляхом укладання їх у штабелі або стелажі на піддонах;
- гранична висота штабеля при укладанні пачок із друкованою продукцією вручну на піддони повинна бути 1,6 м;
- банки з фарбою необхідно складувати на висоту не більше ніж 1,6 м;
- стелажі для зберігання банок з фарбами повинні бути металевими або дерев'яними та оброблені вогнезахисною сполукою.

25. Забороняється штабелювання:

- тари різного типу;
- тари з різними розмірами в плані;
- при хиткому положенні тари в штабелі;
- стоячої тари без бортів;
- на відстані менше ніж 0,5 м від краю рампи за наявності відбійного бруса;
- на відстані менше ніж 1,5 м від краю рампи за відсутності відбійного бруса;
- при несиметричному завантаженні тари.

26. Дештабелювання вантажів необхідно проводити зверху вниз.

8. Навантаження (розвантаження) негабаритів, великовагових і довгомірних вантажів

1. Негабаритами вважаються вантажі, які перевищують встановлений габарит вантаження.
2. До великовагових належать вантажі, які мають масу більше 500 кг.
3. До довгомірних належать вантажі, які мають довжину більше 6 м.
4. Негабарити, великовагові і довгомірні вантажі під час навантаження і розвантаження переміщуються за допомогою вантажопідіймальних кранів.

5. Вантажно-розвантажувальні роботи з негабаритами, великоваговими й довгомірними вантажами (устаткування, металеві і залізобетонні конструкції, лісоматеріали, труби, рейки) необхідно проводити механізованим способом за допомогою підіймально-транспортного устаткування (кранів, лебідок, блоків, тельферів, талів).
6. Роботи з переміщення великовагового устаткування та машин дозволяються за наявності проекту вантажно-розвантажувальних робіт або технологічних карт складання вантажу.
7. Навантаження (розвантаження) великовагових і довгомірних вантажів за допомогою вантажозахоплювальних пристроїв необхідно робити за відсутності працівників у кабіні і в кузові транспортного засобу, який знаходиться під завантаженням (розвантаженням).
8. Забороняється перебування працівників у місцях переміщення вантажу або його можливого перевертання.
9. Кантувати великовагові вантажі дозволяється на майданчиках, які мають огорожу.
10. Через кожні 100 м довжини фронту розвантаження важковагових вантажів передбачаються протипожежні розриви шириною не менше 5 м.
11. При підйманні вантажів необхідно стежити за правильністю намотування канатів вантажопідіймальних пристроїв на барабани лебідок.
12. Стропування великогабаритних вантажів повинно проводитися знімними вантажозахоплювальними пристроями за спеціальні засоби (стропувальні вузли, петлі) або позначені місця, залежно від положення центра ваги і маси вантажу.
13. Вантажі, які складені в пакети, повинні стропуватися таким чином, щоб при підйманні була виключена можливість їх падіння.
14. При механізованому навантаженні (розвантаженні) довгомірні вантажі повинні бути зв'язані двома стропами із застосуванням траверси.
Перед підйманням і переміщенням вантажу повинні бути перевірені стійкість вантажу та правильність його стропування.
15. Вантаж попередньо піднімають на висоту не більше ніж 0,2–0,3 м для перевірки правильності стропування і надійності дії гальма і після цього продовжують підймання.
16. Переміщення вантажів необхідно проводити плавно, без ривків і ударів. Залишати у висячому положенні піднятий вантаж, а також перебування працівників у зоні підймання (опускання) вантажу забороняється.
17. Не допускається підтримувати, розвертати та направляти вантаж, що перебуває у висячому положенні, безпосередньо руками. Виконання цих робіт необхідно здійснювати за допомогою відповідного гака або мотузки, яка прикріплена до вантажу.
18. Під час укладання довгомірних вантажів необхідно застосовувати захвати (кліщі). Для запобігання мимовільному скочуванню довгомірних вантажів зі

штабелів необхідно встановлювати стійки, прокладки, упори, підпірки та кріплення по обидва боки штабеля.

19. Висота штабеля і стелажа при механізованому укладанні металопрокату та довгомірного вантажу повинна визначатися залежно від роду матеріалу, допустимого навантаження на одиницю площі підлоги і схеми укладання вантажу, розробленої на підприємстві та затвердженої роботодавцем.

20. Під час укладання вантажу в штабелі і стелажі необхідно між пачками і в'язками укладати дерев'яні або металеві прокладки прямокутного перетину товщиною не менше ніж 40 мм для можливості звільнення строп. Кінці прокладок не повинні виступати за межі штабеля і стелажа більше ніж на 100 мм.

Укладати металопрокат в пачках, в'язках без прокладок при штабелюванні способом «в клітину» необхідно з обов'язковим закріпленням крайніх пачок (в'язок).

21. При складуванні прокату круглого перетину необхідно встановлювати упори, підпірки або кріплення, що виключають можливість падіння або скочування прокату зі штабеля або стелажа.

22. Труби повинні укладатися в такий спосіб:

- діаметром до 0,3 м — у штабель висотою до 3 м на підкладках і прокладках з кінцевими упорами;
- діаметром більше 0,3 м — у штабель висотою до 3 м в «сідло» без прокладок. Нижній ряд труб при цьому повинен бути покладений на прокладки та укріплений інвентарними металевими башмаками або кінцевими упорами.

Укладання труб вздовж рейок підкранових та залізничних колій забороняється.

23. Забороняється заповнення секції стелажів вище стійок, бортів, упорів, які обмежують падіння вантажу.

24. Складування довгомірного вантажу в штабель необхідно проводити на попередньо покладені на підлозі підкладки. Як підкладки необхідно використовувати залізобетонні башмаки, бруси або шпали.

Укладання довгомірного вантажу безпосередньо на підлогу складу або на ґрунт площадки забороняється.

Перед формуванням штабеля взимку площадку відкритого складу необхідно очистити від снігу та льоду.

25. Кожна пачка, призначена для транспортування, повинна бути зв'язана не менше ніж у двох місцях дротом у дві нитки з повним закрученням.

26. При підйманні пачок (пакетів) не допускається зачальювати за обв'язку пачок (пакетів), яка не призначена для цієї мети.

27. Упакування сортового і фасонного металопрокату, листової і смугової сталі повинно здійснюватися відповідно до вимог ГОСТ 7566-94 «Металлопродукция. Приемка, маркировка, упаковка, транспортирование и

хранение».

28. Навантаження і розвантаження листового металу здійснюються електромагнітними або вакуумними захопленнями або із застосуванням спеціальних підкладок для запобігання облому або розрізанню стропів гострими краями металу.

29. Листовий метал і інший металевий вантаж навантажуються і розвантажуються електромагнітними і вакуумними захопленнями без скидання.

30. Не дозволяється відключати електромагнітні вакуумні захоплення, якщо вантаж знаходиться на висоті більше ніж 0,5 м від підлоги вагона або поверхні складування.

31. Зона підймання і переміщення вантажів електромагнітами і грейферами повинна бути обгородженою і мати сигналізацію, що попереджає про небезпеку перебування в цій зоні. Обгородження повинні бути пофарбовані в сигнальні кольори відповідно до вимог [ГОСТ 12.4.026-76](#).

За наявності на захватах страхуючих лап зону підймання і переміщення вантажів дозволяється не обгороджувати.

32. При навантаженні (розвантаженні) барабанів з кабелем, дротом або тросом скидати їх не дозволяється.

Барабани, які розвантажують вручну, необхідно утримувати відтягненнями за допомогою лебідок або пристосувань, що встановлені з протилежної від працівників сторони.

33. Залізобетонні вироби під час розвантаження укладаються на підкладки і прокладки:

- фундаментні блоки і блоки стін і підвалів — у штабель заввишки не більше 2,6 м;
- стінні блоки — у штабель у два яруси;
- плити перекриттів — у штабель заввишки не більше ніж 2,5 м;
- ригелі і колони — у штабель заввишки не більше ніж 2 м.

34. Зачіпка залізобетонних виробів дозволяється за передбачені конструкцією монтажні петлі.

35. Для навантаження і розвантаження автотракторної техніки застосовуються траверси.

36. Масове навантаження і розвантаження автотракторної техніки своїм ходом здійснюється з торцевих платформ, які мають похилі спуски.

У разі відсутності високих платформ споруджуються похилі майданчики.

37. При переміщенні великовагових вантажів вручну необхідно дотримуватися таких вимог:

- при м'якому ґрунті і нерівній поверхні на шляху переміщення вантажу повинні укладатися дошки, бруси або шпали;
- котки, які застосовуються для переміщення вантажів, повинні бути міцними,

рівними і достатньої довжини, їх кінці не повинні виступати з-під переміщеного вантажу більше ніж на 0,3–0,4 м;

- для підведення котків під вантаж необхідно користуватися ломами або рейковими домкратами;
- забороняється поправляти котки під вантажем руками або ногами;
- забороняється брати коток для перекладання його вперед раніше, ніж він повністю звільниться з-під вантажу;
- під час пересування вантажу необхідно стежити, щоб котки не поверталися під кутом стосовно напрямку руху вантажу;
- при переміщенні вантажу вниз по похилій площині необхідно застосовувати затримуючі пристосування, щоб вантаж не котився під дією власної ваги.

9. Навантаження (розвантаження) мінераловозів, полімеровозів, апатитовозів і содовозів

1. Перед початком навантаження (розвантаження) вагонів (цистерн) мінераловозів, полімеровозів, апатитовозів і содовозів (далі — мінераловози) необхідно:

- перемкнути світлофор із зеленого кольору на червоний, перевести стрілку на інший шлях і закрити на замок;
- загальмувати цистерну стоянковим гальмом або встановити башмаки під колеса;
- перевірити наявність і справність заземлюючого пристрою;
- опустити (за наявності) перехідний місток із площадки обслуговування на мінераловоз;
- переконатися за показниками манометрів у відсутності тиску в цистерні;
- пристебнути працюючий карабін запобіжного пояса до страхувального троса (за відсутності стаціонарного огороження на пунктах завантаження-розвантаження);
- відкривати (закривати) розвантажувальні люки пневмоприводом;
- користуватися інструментом, що не іскрить;
- подавати попереджувальний сигнал працівникам складу перед кожним відкриванням і закриттям кришок люків.

2. При навантаженні (розвантаженні) мінераловозів забороняється:

- працювати без запобіжного пояса;
- установлювати башмаки під колеса при русі вагона;
- знаходитися між вагонами, які переміщуються, або під вагоном і у траншеї;
- доторкатися до важільної передачі і гальмових колодок при випробуванні гальм;
- проводити навантаження (розвантаження) мінераловозів при поганому освітленні і зледенінні площадок обслуговування;

- проводити навантаження мінераловозів з несправними механізмами розвантаження;
 - залишати відкритими завантажувальні і розвантажувальні люки.
3. Перед переміщенням (підтягуванням) мінераловозів під завантаження (розвантаження) лебідкою (маневровим пристроєм) необхідно перевірити:
- стан троса;
 - наявність ізолюючих килимів, ізолюючих наконечників на рукоятках важелів лебідки;
 - на відкаточних лебідках — справність блокувань по пуску.
4. Перед пуском у роботу лебідки і початком підтягування вагонів має бути поданий звуковий сигнал.
5. Заходити на дах мінераловозів для відкриття і закриття кришок люків необхідно через спеціальні виходи (двері) люкових площадок складу і при повній зупинці вагона.
6. Для внутрішнього огляду мінераловозів при підготовці їх до завантаження, а також під час завантаження (розвантаження) необхідно застосовувати переносні світильники напругою не вище 12 В.

10. Навантаження (розвантаження) контейнерів

1. Під час навантаження і розвантаження контейнерів працівники повинні дотримуватись таких вимог:
- контейнери піднімаються із захопленням за чотири фітинги, рима (кільця);
 - завантажені і порожні контейнери встановлюються в один ярус на вільне, очищене від чужорідних тіл місце;
 - багатотоннажні контейнери дозволяється встановлювати в два яруси за допомогою автостропів (спредерів);
 - завантажені і порожні контейнери розміщуються окремо;
 - контейнер повинен спиратися на всі нижні кутові фітинги.
2. Забороняється піднімати одночасно два і більше контейнери.
3. Забороняється перебувати стропальникам на контейнерах під час здійснення вантажних робіт.
4. Стропальники піднімаються на дахи контейнерів із майданчиків на козлових кранах або за допомогою приставних драбин.
5. Через кожні 100 м довжини фронту розташування контейнерів встановлюються протипожежні розриви шириною не менше ніж 5 м.
6. Через кожний спарений ряд контейнерів встановлюється розрив шириною не менше ніж 2 м по всій довжині майданчика.

11. Навантаження (розвантаження) зерна і продуктів його переробки

1. Інтервали при розміщенні автомобілів на площадках розвантаження і навантаження повинні бути такими: між автомобілями, що стоять один за

одним у глибину, — не менше ніж 1 м, між автомобілями, що стоять поруч по фронту, — не менше ніж 1,5 м.

2. Рух уперед на проїзних платформах автомобілерозвантажувачів здійснюється до проходу задніми колесами автомобіля колісних упорів платформ автомобілерозвантажувача при розвантаженні через задній борт, після чого автомобіль здає назад до торкання з упорами.

На платформах з бічним розвантаженням автомобілів — до входження транспортного засобу в її габарит.

У тупиковому варіанті платформи транспортний засіб рухається до торкання з колісними упорами.

3. Вантажопідіймальність автомобілерозвантажувача повинна відповідати вантажопідіймальності автомобіля (автопоїзда і масі самого автомобіля). Довжина платформи автомобілерозвантажувача повинна забезпечувати вільну установку на ній колісної бази автомобіля (автопоїзда).

4. Автомобілерозвантажувач з боковим нахилом платформи повинен мати площадку обслуговування для безпечного відкривання борту автомобіля. Площадка обслуговування повинна мати ширину не менше ніж 0,7 м і бути оснащеною поручнями висотою 1 м.

Відкритий борт автомобіля повинен опиратися на бортовідбійник (якщо це передбачено конструкцією автомобілерозвантажувача та при умові що вісь борту автомобіля знаходиться знизу борту автомобіля).

5. Автомобілі, що перебувають на платформах автомобілерозвантажувача, повинні бути поставлені на ручне гальмо.

Важіль перемикання передач установлюється на задній хід для запобігання мимовільному скочуванню автомобіля при опусканні платформи.

Забороняється розвантаження автомобілів зі спущеними або ослабленими шинами.

Перебування водія в кабіні автомобіля при підйомі або нахилі платформи забороняється.

6. Автомобіль на платформах з розвантаженням через задній борт повинен займати середнє по ширині платформи положення для рівномірного навантаження на гідроциліндри.

7. Підпружнювальні упори платформи повинні надійно запобігати мимовільному скочуванню автомобілів. У разі розвантаження автомобіля через задній борт водій обов'язково встановлює страхувальні ланцюги або троси.

Тросове страхувальне пристосування виконується за допомогою троса, який має відповідати діючому стандарту, що має свідчення про випробування за ГОСТ 3241-91 «Канаты стальные. Технические условия», з діаметром не менше 25 мм (по середині робочої ділянки). У місцях стропування трос повинен бути зрощеним не менше ніж трьома затискачами з відстанню між ними і вільним кінцем троса не менше шести його діаметрів.

Застосування кілець, виконаних куванням, замість затискачів не допускається.

8. При автоматичному обслуговуванні автомобілерозвантажувачів водій має право в'їжджати на автомобілерозвантажувачі при включеному сигнальному табло «В'їзд дозволений».

У випадку аварійної ситуації натиском кнопки «Аварія» зупиняється платформа; подальше керування автомобілерозвантажувачем може проводитися з пульта ручного керування.

9. Для безпечного розвантаження і прискорення установки автопоїзда типу КАМАЗ на платформі автомобілерозвантажувача НПБ-2СМ1 необхідно фарбою намітити місцезнаходження переднього колеса автомобіля.

Кабіна автомобіля КАМАЗ під час розвантаження з платформи повинна перебувати поза зоною дії бортовідкривача.

10. Забороняється перебування працівників за автомобілем, що розвантажуються через задній борт, при піднятій платформі.

Під час розвантаження автомобілів-самоскидів перебувати поблизу кузова з боку розвантаження заборонено.

11. При неповному спорожнюванні кузова його очищення необхідно проводити довгими шкребками. При цьому працівнику заборонено перебувати в кузові автомобіля.

12. Ремонтні роботи під піднятою платформою автомобілерозвантажувача допускається проводити за умови надійної її підпори за допомогою стійок або колод діаметром 200–300 мм з металевими бандажними кільцями та з дотриманням вимог інструкції з охорони праці, розробленої відповідно до вимог [НПАОП 0.00-4.15-98](#) та затвердженої роботодавцем.

13. Колодязь зі сходами для доступу до опор гідропідійомників повинен бути закритий знімною кришкою. Під час роботи автопідійомника відкривати кришку забороняється.

14. Для безпечного обслуговування автомобілерозвантажувачів необхідно:

- стежити, щоб платформа автомобілерозвантажувача в крайньому нижньому положенні рівномірно лягала на опорні коробки і трамплін;
- щозмінно перевіряти надійність упорів коліс і ланцюгового або тросового страхувального пристрою, роботу гальма, нагрівання редуктора і електродвигуна (на дотик);
- щозмінно перевіряти міцність кріплення тягового троса до барабанів лебідки (при механічному приводі);
- щомісяця змащувати солідолом шестірні, валики кареток, вісі блоків, тяговий трос (при механічному приводі).

15. Завантажувати вантажі навалом допускається не вище бортів кузова (основного або нарощеного).

Штучні вантажі, покладені вище рівня бортів, необхідно зв'язувати міцними прядив'яними канатами; застосування сталевих тросів або дроту не допускається.

При навантаженні та розвантаженні тарно-штучних вантажів необхідно застосовувати їх пакування з використанням піддонів, строп і пакувальних засобів. У пакетах вантажі повинні бути скріплені. У кузові автомобіля пакети повинні бути розкріплені.

16. Під час супроводу вантажу на автомобілі працівники повинні перебувати в кузові на обладнаних для сидіння місцях. Забороняється сідати на борт кузова, стояти в кузові, сідати і висаджуватися під час руху автомобіля, а також перебувати на підніжці, пересувати вантаж з місця на місце, пересаджуватися, курити і приймати їжу.

17. Переміщення і установка вагонів під навантаження та розвантаження повинно проводитися під спостереженням посадової особи або відповідального працівника, який керує роботою.

18. Швидкість руху локомотивів і маневрових потягів по під'їзних залізничних коліях має відповідати діючим технічним умовам на маневрові роботи:

- при русі локомотивом уперед по вільних шляхах (поза межами території підприємства) — 35 км/год;
- при русі вагонами вперед по вільних шляхах (поза межами території підприємства) — 25 км/год;
- при русі локомотивом уперед по вільних шляхах на території підприємства — 15 км/год;
- при русі вагонами вперед по вільних шляхах на території підприємства — 10 км/год;
- при русі в скрутних умовах (криві малих радіусів, погана видимість), на переїздах, переходах, на вагових шляхах, при в'їзді (виїзді) поїзда у ворота підприємства, при підході локомотива до складу для причеплення й розчеплення вагонів — 3 км/год;
- при пересуванні вагонів за допомогою маневрових лебідок — 2 км/год.

Застосування маневрових лебідок при ухилі залізничних колій і при переміщенні вагонів з одного шляху на інший не допускається.

19. Пересування вагонів уздовж фронту навантаження і розвантаження має здійснюватися маневровими локомотивами (група вагонів) або маневровими лебідками.

При пересуванні вагона за допомогою маневрової лебідки працівники повинні перебувати осторонь від натягнутої вітки троса.

Пересувати вагони за допомогою автонавантажувачів необхідно автонавантажувачами з відповідною вантажопідіймальністю, обладнаними автозчіпкою.

Пересування одиночних вагонів вручну забороняється.

20. Під час проведення маневрових робіт забороняється:

- одночасно пересувати в одному напрямку кілька вагонів у розчепленому стані по одному шляху;

- пересувати вагони і зрушувати їх з місця шляхом наштовхування одного вагона на інший.

21. Фіксація вагона має здійснюватися локомотивом або гальмовими башмаками; використання сторонніх предметів (камені, дошки) забороняється.

22. Відкривання дверей кузовних вагонів або люків спеціалізованих вагонів має здійснюватися при повній їх зупинці, встановленні гальмових башмаків і підготовці прийомних пристроїв.

Двері вагона необхідно відкривати за допомогою металевих поручнів і спеціальних пристосувань (лебідок). Застосування ломів забороняється.

Люки спеціалізованих вагонів-зерновозів і цементовозів мають відкриватися за допомогою штурвалів і системи важелів.

Щоб уникнути травмування під час відкривання дверей працівник повинен, тримаючись за поручень, відходити у бік руху дверей, що відкриваються, і перебувати за простором дверного прорізу.

При відкриванні дверей упиратися у дверну стійку або дверний брус забороняється.

Відкривання бортів платформ необхідно починати із середніх заборів. При цьому працівники повинні перебувати на безпечній відстані від бортів платформи (1 м).

23. Люк у хлібному щиті необхідно відкривати люковідкривачем; віджимання хлібного щита має здійснюватися щитовідтискувачем.

24. Транспортування хлібних щитів до місця їх складування повинне здійснюватися механізованим способом.

25. Забороняється проводити змащення, очищення і ремонт механізмів при роботі вагонорозвантажувальників, а також проводити огляд і ремонт електроустаткування при включеному головному рубильнику.

26. Щити механічної лопати повинні бути масою не більше ніж 5 кг.

27. Для переміщення щитів механічної лопати необхідно використовувати сталевий канат ТК 6Х378,7-Н-150-1.

Щоб уникнути утворення петель при перенесенні лопати канат повинен бути з м'яким сердечником. Кінці каната в щиті лопати повинні зашпаровуватися.

При утворенні петель або вузлів на канаті роботу необхідно зупинити.

Канати не повинні дотикатися і тертися об стійки дверного прорізу.

Канат механічної лопати повинен мати довжину, що забезпечує два-три запасних витки на барабані лебідки, за умови знаходження щита лопати в дальньому куті вагона.

Підносити канат вручну слідом за лопатою забороняється.

28. Частина приводного механізму лопати, які рухаються та які врівноважують вантажі, а також горизонтальні і вертикальні вітки робочого каната, що проходять поза вагоном, повинні бути огороженими.

29. Запірний механізм лебідки механічної лопати повинен легко включати муфту; всі механізми — вільно провертатися, лебідка — легко обертатися при холостому і робочому ході лопати.

Механізм лопати повинен забезпечувати автоматичне включення барабана для намотування троса, коли кільця ланцюга будуть перебувати від поворотного ролика на відстані не менше ніж 150–200 мм.

30. Перебувати спереду щита механічної лопати під час робочого ходу забороняється.

Під час виконання вантажних робіт за допомогою механічної лопати перебування працівників у зоні натягнутих канатів та усередині кутів, утворених натягнутими канатами, забороняється.

31. Перед пуском механічної лопати необхідно перевірити справність робочого каната, щита і правильність установки виносних блоків, а також справність заземлення електроустаткування, пускових апаратів і кабелю, що підводить електричний струм.

32. Під час експлуатації вагонорозвантажувальників типу ИРМ, ЦНИИМПС, ВРГ вагон повинен бути надійно закріплений на платформі машини. Перебування працівників у вагонах та під платформою вагонорозвантажувальника забороняється.

33. Перед включенням дебалансового приводу інерційного вагонорозвантажувальника необхідно подавати звуковий сигнал.

34. По обидві сторони інерційної машини повинні бути світлофори. Експлуатація машини без світлофорів не допускається. Установлювати вагон на платформу вагонорозвантажувальника допускається при зеленому світлофорі за сигналом оператора (бригадира).

35. Забороняється пересування вагона по платформі інерційного вагонорозвантажувальника зі швидкістю більше ніж 3 км/год.

36. Опускання упорів (розгальмовування вагона) має проводитися після виходу з вагона механізму, який його розвантажує.

37. При розвантаженні важкосипучої мінеральної сировини для комбікормової промисловості необхідно використовувати спеціальні машини, які призначені для розвантаження такої сировини.

38. Зачищення вагона має здійснюватися при повній зупинці механізму, який його розвантажує.

39. При проведенні вантажно-розвантажувальних робіт забороняється перебування працівників:

- у вагоні, які не причетні до процесу;
- під піднятим вантажем та їх переміщення разом з вантажем;
- між стінкою вагона, пакетами і навантажувачем, що робить маневрування;
- усередині вагона під час навантаження насипних вантажів.

Забороняється пересуватися по борту піввагона, сидіти, стояти на його бортах.

Підніматися працівникам на піввагон, спускатися усередину піввагона необхідно за допомогою приставної драбини. Застосування вагонних скоб-трапів при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт забороняється.

40. Під час вантажно-розвантажувальних робіт з тарними вантажами з метою попередження ушкодження підлоги вагона під вагою навантажувачів застосовують металеві листи товщиною 4–5 мм, які в міру навантаження-розвантаження повинні переміщатися у вагоні.

41. Штабель усередині вагона необхідно розбирати зверху вниз послідовними горизонтальними рядами. Висмикувати мішки із середини або залишати на штабелі звисаючі мішки не допускається.

42. Під час розвантаження вагона-зерновоза необхідно відкрити два завантажувальних люки, щоб уникнути утворення у вагоні вакууму.

Продукт, який завис у вагоні, необхідно видаляти за допомогою вібраторів (типу ИВ-19, 20, 98) або лопат з подовженою ручкою.

43. Доступ працівників усередину вагонів-зерновозів за наявності в них вантажу забороняється.

44. Під час навантаження і розвантаження вантажів на електрифікованих залізничних коліях роботи на дахах вагонів, на навантажених платформах, на цистернах необхідно виконувати після відключення контактної мережі.

45. Під час завантаження вагона через люки в даху переходити з допоміжної площадки на дах залізничного вагона і назад необхідно по справному відкидному містку з поруччям. У зимовий час відкидний місток повинен бути очищений від снігу і льоду.

46. Проводити роботи на даху вагона без наявності обгороджуючого поруччя або кріплення монтажного пояса працівника до тросової підвіски забороняється.

47. Переходити з даху одного вагона на інший забороняється. По даху вагона пересування має здійснюватися по трапу.

48. При навантаженні вагона-зерновоза кришки люків необхідно відкривати обережно, щоб не поранити руки.

Телескопічні труби необхідно опускати без співударяння із поверхнею люків.

При завантаженні вагона через один завантажувальний люк необхідно відкрити кришку другого люка з метою виходу з вагона надлишку повітря.

Для накладення закручення повинен використовуватися дріт діаметром 5–6 мм.

49. Під час підймання телескопічних труб перебування на даху вагона забороняється.

50. Навантаження і розвантаження сипучих вантажів із суден і барж повинні здійснюватися механізованим або пневматичним способом.

51. Судно або баржа при проведенні вантажно-розвантажувальних робіт мають бути надійно пришвартовані біля вантажного причалу, щоб уникнути переміщення від вітру, течії та хвилювання води.

Екіпаж судна має слідкувати за положенням швартовних канатів (своєчасно підбирати або відпускати).

52. Перед початком роботи необхідно відкрити кришки люків з метою провітрювання для видалення газів, що накопичилися.

Перед спуском у трюм після провітрювання необхідно провести аналіз повітря в трюмі на наявність шкідливих речовин, кисню.

53. Спуск працівників у трюм судна або баржі повинен проводитися по трапу або безпечних сходнях.

Трапи необхідно встановлювати у всю ширину прольоту та надійно закріплювати.

54. Робота усередині судна або баржі при їх розвантаженні і завантаженні допускається при достатньому освітленні електричними лампами у вибухобезпечному виконанні при напрузі струму не більше ніж 42 В.

55. Перед пуском пневматичної установки в роботу необхідно перевірити справність підвісних зернопроводів, лебідок і стріл, які призначені для переміщення зернопроводів у горизонтальному та вертикальному положенні, їхніх підвісок і кріплень.

Зернопроводи збирають і опускають у трюм піднімальними пристосуваннями. Підймання і опускання стріли з підвішеним зернопроводом необхідно робити так, щоб одна стріла не торкалася іншої.

Перед пуском лебідки і підйомом стріли необхідно переконатися, що стріла, а також підвішений зернопровід висять вільно, не торкаються виступаючими частинами борту люка судна (баржі).

56. Пневматичні установки і циклони необхідно обслуговувати з безпечних площадок, обгороджених поруччям висотою не менше ніж 1 м.

57. Під час проведення вантажно-розвантажувальних робіт забороняється:

- подавати вантаж або вантажезахоплюючі пристрої у трюм без попередження;
- перебувати під піднятим вантажем;
- залишати вантаж у підвішеному стані або незакріпленим, якщо він може переміститися при крені судна (баржі).

58. Під час навантаження зернометальником воронку останнього необхідно кріпити трьома прядив'яними канатами до конструкції судна (баржі), щоб уникнути мимовільного обертання на підвіску.

59. Для безпечного проходу працівників по зерновому насипу необхідно укладати на нього трапи або настили.

12. Навантаження (розвантаження) круглого лісу і пиломатеріалів

1. Навантаження і розвантаження колод, кряжів, стовпів, пиломатеріалів і шпал здійснюються механізованим способом із застосуванням кранів, навантажувачів, машин і механізмів, оснащених вантажозахоплювальними пристроями.

2. Розвантаження лісоматеріалів з піввагона і навантаження в автомобілі кранами, оснащеними гнучкими стропами, виконуються бригадою у складі машиніста крана (кранівника) і чотирьох стропальників.
3. Навантаження і розвантаження лісоматеріалів вручну (крім просочених шпал) необхідно проводити під спостереженням посадової особи або працівника, відповідального за безпечне проведення вантажно-розвантажувальних робіт.
4. Перед розвантаженням круглого лісу працівник, відповідальний за безпечне виконання робіт вантажопідіймальними кранами, зобов'язаний оглянути стан кожного штабеля, правильність розміщення і кріплення вантажу (круглого лісу, пиломатеріалів), який розташований вище за верхній пояс кузова піввагона (далі — «шапки»).
5. Для зачеплення вантажів у піввагоні стропальники піднімаються у вагон за допомогою переносної драбини з крюками, якими вона закріплюється за борт піввагона, або по скобах-поручнях.
6. Зачеплення круглого лісу здійснюється не ближче ніж 0,5 м від кінців колод.
7. У піввагоні запобіжні стійки встановлюються в зазори між бортом і штабелем на глибину не менше ніж 0,75 м впритул до основних стійок і закріплюються дерев'яним клином.
8. На платформах запобіжні стійки закріплюються стягуваннями, які запобігають розвалу вантажу.
9. Дозволяється розвантажувати «шапку» в один прийом, якщо її маса не перевищує вантажопідіймальності крана.
10. Під час розвантаження «шапки» зачеплення здійснюється за скоби полужорсткого стропа або під «шапку» підводяться з двох торців чалочні стропа, дротяне обв'язування в цьому випадку розрізається після розвантаження на землю.
11. Під час розвантаження «шапки» в декілька прийомів (якщо маса «шапки» перевищує вантажопідіймальність крана) дротяне обв'язування знімається безпосередньо на піввагоні, але заздалегідь з кожної сторони штабеля встановлюються по три запобіжні стійки висотою на 0,3 м вище за верхній рівень «шапки».
12. Перед розвантаженням або навантаженням лісоматеріалів, що змерзлися, пачки вантажу по всьому периметру в місцях зачеплення очищаються від льоду.
13. Забороняється перебування працівників у зоні можливого падіння вантажу під час відкриття бортів платформи, зрізання зв'язуючого дроту, зняття стійок.
14. Під час установки вантажу працівники повинні перебувати на відстані не менше ніж 3 м від вантажу.
15. Забороняється переміщати пакети краном, якщо окремі шпали, бруси, стовпи зачеплені одним стропом або стропа нерівномірно натягнуті.
16. Розвантаження круглого лісу і пиломатеріалів здійснюється на площадки,

розміщені перпендикулярно до осі шляху і захищені з кожного боку двома стовпами, або він укладається в стелажі шириною 3 м і висотою штабеля не більше ніж 3 м.

17. Розміщення вантажу має забезпечувати стійке положення штабеля.

18. Лісоматеріали укладаються на підкладки з розділенням кожної пачки по висоті прокладками через 1 м.

19. Під час складування шпал висота штабелів не повинна перевищувати:

- 6 м — у разі застосування стріловидних кранів на залізничному ходу;
- 8 м — у разі застосування козлових кранів;
- 12 м — у разі застосування баштових і порталних кранів.

20. Між сусідніми штабелями лісоматеріалів обладнуються подовжні і поперечні проходи шириною не менше ніж 1 м, для штабелів шпал — не менше ніж 5 м, а між групами штабелів (4–6 штабелів) — пожежні проїзди шириною не менше ніж 10 м.

21. Площа групи штабелів не повинна перевищувати 1200 кв. м.

13. Вимоги безпеки під час роботи на вантажопідіймальних машинах і устаткуванні

1. Під час піднімання і переміщення вантажів вантажопідіймальними машинами і устаткуванням необхідно дотримуватись таких вимог:

- на вантажопідіймальні машини і устаткування, а також на місце проведення робіт по переміщенню вантажів не допускаються працівники, що не мають прямого відношення до проведення робіт;
- для стропування вантажу мають застосовуватися стропи, які відповідають масі вантажу, який піднімається, з урахуванням кількості віття і кута його нахилу;
- стропи загального призначення необхідно підбирати так, щоб кут між їх віттям не перевищував 90 градусів;
- обв'язку і зачіпку вантажів необхідно здійснювати згідно з графічним зображенням способів стропування вантажів;
- при накладанні ланцюга, каната на вантаж необхідно стежити, щоб вони не перекручувалися і на них не утворювалися вузли;
- забороняється піднімати вантаж до обмежника підйому, призначеного для аварійного відключення;
- забороняється перебування працівників під піднятим вантажем;
- забороняється врівноважувати вантаж при підйомі та під час транспортування масою власного тіла, поправляти стропування ударами різних інструментів або предметів, у таких випадках необхідно опустити вантаж на підлогу;
- при переміщенні довгомірних і громіздких вантажів необхідно використовувати відтягнення зі сталевого або прядив'яного каната;

- переміщення довгомірних та громіздких вантажів без відтягнення забороняється;
- на місце укладання вантажу необхідно попередньо укласти підкладки, щоб можна було легко і без ушкоджень витягнути стропи з-під вантажу;
- перш ніж знімати стропи, ланцюги та вантажозахоплювальні пристрої з вантажу необхідно переконатися в надійності установки його на робоче місце;
- не допускається при перервах у роботі і по закінченні її залишати вантаж у підвішеному стані;
- під час підйому або опускання вантажу поблизу стіни, колони, штабеля, залізничного вагона або устаткування забороняється перебування працівників (стропальників) між вантажем, що піднімається або опускається, і зазначеними частинами будинку або устаткування;
- під час підйому або опускання вантажу, якщо вантаж перебуває на висоті більше ніж 1 м від рівня площадки, перебування поблизу стропальника забороняється;
- при переміщенні вантажу в горизонтальному напрямку його необхідно попередньо підняти на 0,5 м вище предметів, які зустрічаються на шляху, та переміщувати на відстані не менше ніж 1 м від них;
- при переміщенні стрілового крана з вантажем положення стріли і навантаження на кран повинні встановлюватися відповідно до технологічної інструкції заводу-виготовлювача;
- забороняється опускати стрілу з вантажем до вильоту, при якому вантажопідймальність крана буде меншою за масу вантажу, що піднімається;
- укласти вантаж на електричні кабелі і трубопроводи, а також на краю укосу або траншеї забороняється;
- піднімати балони зі стислим і скрапленим газом, не покладені в спеціальні контейнери, забороняється.

2. Під час роботи вантажопідіймальної машини забороняються:

- вхід на вантажопідіймальну машину під час її руху;
- перебування сторонніх працівників у зоні виконання вантажно-розвантажувальних робіт;
- підйом вантажу, що перебуває в хиткому положенні або підвішеного за один риг дворогого гака;
- підйом і переміщення вантажу з працівниками, що перебувають на ньому;
- підтягування вантажу по землі, підлозі або рейках гаком крана при похилому положенні вантажних канатів;
- підйом вантажів, що засипані землею або примерзлих до землі, а також таких, котрі закладені іншими вантажами;
- робота при несправних приладах безпеки і гальмах.

3. Забороняється приступати до роботи на вантажопідіймальній машині за наявності таких несправностей:

- наявність тріщин або деформацій у металоконструкції;
- вантажний канат має поверхнєве зношування, яке перевищує встановлену норму, обірване пасмо або місцеві uszkodження;
- механізм підйому вантажу має дефекти;
- uszkodження деталей гальма механізму підйому вантажу;
- несправний пристрій, що замикає зів гака;
- порушене кріплення гака в обоймі;
- блок гака не обертається навколо своєї вісі, вісь не закріплена запірними планками або іншими запірними пристроями;
- несправні або відсутні обмежники висоти підйому гака вантажопідіймальності;
- відсутнє огороження механізмів або неізольованих струмоведучих частин електроустаткування;
- відсутнє або uszkodжене заземлення;
- відсутні шпильки в сполученнях муфт або гайки на шпильках;
- відсутні або зношені пружні кільця;
- редуктори гальма, гальмові шківни, електродвигун або інше устаткування машини не укріплені і зміщуються при роботі механізмів;
- uszkodжена ізоляція електропроводки;
- гнучкі тролєї сильно провисають.

4. Після огляду вантажопідіймальної машини перед пуском її в роботу необхідно випробувати вхолосту її механізми та перевірити справність:

- гальм, механізмів і електричної апаратури;
- приладів і пристроїв безпеки, установлених на вантажопідіймальній машині;
- обмежника вантажопідіймальності машини, який перевіряється за допомогою контрольного вантажу в порядку, передбаченому технічною документацією вантажопідіймальної машини.

5. При експлуатації кранів, що керуються з кабіни, повинна застосовуватися марочна система, при якій керування краном здійснюється працівником, який одержав у встановленому порядку ключ-марку, що замикає електричний ланцюг керування краном.

6. Для кожного складу, дільниці, де працює мостовий кран, які не обладнані прохідними галереями, уздовж кранового шляху має бути забезпечений безпечний спуск кранівника з кабіни при вимушеній зупинці крана згідно з інструкцією підприємства, затвердженою роботодавцем.

7. При вимушеній зупинці мостового крана поза посадковою площадкою та за відсутності вздовж підкранової колії прохідної галереї евакуація кранівника із

крана повинна бути організована відповідно до вимог НПАОП 0.00-5.18-96.

8. У випадку раптового припинення живлення крана струмом кранівник повинен поставити в нульове положення штурвал і рукоятку контролерів і відключити рубильник у кабіні.

9. Вхід і вихід із крана мостового типу має проводитися через посадкову площадку або прохідну галерею.

10. Пересувати міст крана при перебуванні на його галереї працівників забороняється, за винятком випадків технічного огляду крана.

11. Під'їжджати до тупикових упорів кранівник повинен на зниженій швидкості.

12. Щоб уникнути зіткнення декількох кранів при знаходженні їх на одній підкрановій колії, кранівники обох кранів повинні стежити за справністю обмежників взаємних переміщень, але не використовувати обмежники як робочий орган, для чого не допускається зближення кранів менше ніж на 1 м.

13. У випадку аварії крана або нещасного випадку під час вантажно-розвантажувальних робіт кранівник зобов'язаний зупинити кран і припинити роботу.

14. Перед початком пересування крана по рейкових шляхах кранівник повинен дати попереджувальний звуковий сигнал.

15. При сигналі «Стоп» кранівник зобов'язаний зупинити кран незалежно від того, хто подав сигнал.

16. Кранівник зобов'язаний забезпечити підняття і опускання вантажу, а також пересування крана і вантажного візка плавно, без ривків і поштовхів. Не допускається переводити механізми із прямого ходу на зворотний без затримки в нульовому положенні до повної зупинки механізмів.

17. Кранівникові забороняється:

- працювати при заклиненому лінійному контакторі захисної панелі;
- розкривати контролери, захисну панель та апаратуру при включеному рубильнику;
- замикати на ключ ввідний ящик (автомат) на опорі крана під час роботи крана;
- залишати кабіну крана, якщо не поставлені контролери в нульове положення та не включені аварійний вимикач і рубильник (при тимчасовому відході з крана ключ-марка повинна бути виїнята із замка захисної панелі, а кабіна замкнена на замок).

18. При необхідності переміщення вантажів у зоні, де перебувають працівники, кранівник повинен приступити до роботи після одержання письмового розпорядження роботодавця і виконувати роботи під безпосереднім керівництвом працівника, відповідального за безпечне провадження робіт по переміщенню вантажів кранами.

19. Кранівник повинен дотримуватися таких вимог:

- при підйомі вантажу, маса якого близька до граничної вантажопідіймальності крана, необхідно попередньо підняти вантаж на висоту не більше 0,2–0,3 м, щоб переконатися в стійкості крана і справності дії гальм, а також правильності стропування, після чого здійснювати його підйом на необхідну висоту;
- при переміщенні крана необхідно стежити за тим, щоб відстань між тупиковими упорами і торцями візків у крайніх положеннях крана була не менше ніж 0,5 м;
- вантажна підвіска не повинна доходити до верхнього положення, при якому спрацьовує кінцевий вимикач обмеження висоти, а вантажний візок — до крайніх граничних положень ближче 0,25 м;
- при переміщенні вантажу виступаючі його частини не повинні наближатися до елементів конструкцій крана ближче 0,3 м.

20. Кранівник повинен припинити роботу крана у випадку:

- поломки механізмів або металоконструкцій крана;
- закручування канатів вантажного поліспасту;
- виявлених несправностей підкранових колій;
- недостатньої освітленості зони роботи крана, сильного туману, снігопаду, а також якщо погано розрізняються сигнали стропальника;
- при температурі повітря нижче припустимої, зазначеної в паспорті крана;
- наближення грози, сильного вітру, швидкість якого перевищує допустиму при роботі даного крана, що зазначена в його паспорті, при цьому кранівник повинен виконувати вимоги інструкції заводу-виготовлювача на запобігання уgonу крана вітром;
- якщо перебувають під напругою гак або металеві конструкції крана, захисний кожух механізмів і електроустаткування, контролери;
- часткового спрацьовування електричного, теплового захисту.

21. У випадку виникнення на крані пожежі кранівник повинен знеструмити кран, приступити до гасіння пожежі наявними на крані протипожежними засобами та одночасно викликати пожежну охорону.

22. При вантажопереробці автомобілів, сільськогосподарських машин, механізмів і устаткування козловим краном кранівник повинен дотримуватися таких вимог:

- знати масу машин і устаткування, що підлягають переміщенню краном;
- користуватися справними зачалювальними пристосуваннями;
- проводити вантажно-розвантажувальні роботи при достатньому освітленні;
- припинити підйом або переміщення вантажу краном у випадку появи в зоні роботи крана сторонніх працівників;
- підйом машини (устаткування) робити в тому випадку, якщо стропування її зроблене за всі місця або пристрої, що призначені для стропування;

- при навантаженні сільськогосподарських машин і великих агрегатів, що не мають позначених місць стропування, на автотранспорт або їх розвантаженні на відкриті площадки необхідно спочатку підняти вантаж на невелику висоту, щоб правильно визначити вибір місць приєднання стропів і розташування центра ваги;
- виконувати підйом, опускання або переміщення машин після подачі сигналу помічником;
- після установаження машини на площадку переконатися у звільненні гака від зачалувальних пристосувань і після цього підняти гак.

23. Перед навантаженням (розвантаженням) і транспортуванням певного виду вантажу краном-штабелером необхідно встановити ширину вил відповідно до габаритів цього вантажу. Вила повинні бути розташовані симетрично щодо вертикальної рами, а нижні кінці їх — перебувати в одній площині.

24. Забороняється піднімати, перевозити вантаж, центр ваги якого розташований на більшій відстані від передніх стінок вил, ніж це вказано в технічній документації на кран-штабелер, а також масою, що перевищує номінальну вантажопідіймальність крана-штабелера.

25. При захваті вантажу піднімальною вилкою повинні виконуватися такі вимоги:

- забороняється виконувати підйом вантажу при відсутності під ним просвіту, необхідного для вільного проходу вилки;
- забороняється укласти вантаж на захватний пристрій крана-штабелера навантажувачем і краном;
- укладання вантажу на вилочні захвати крана-штабелера повинне виконуватися без допомоги працівників. Перебування біля вантажу або крана-штабелера в цей час забороняється.

26. Забороняється сходити з крана-штабелера при піднятому вантажі.

27. Під час завантаження і розвантаження кранів-штабелерів наземними електронавантажувачами зони роботи крана-штабелера та електронавантажувача повинні бути розділені огороженнями, що виключають можливість їх взаємного наїзду.

28. У зоні роботи крана-штабелера забороняється присутність сторонніх працівників. Піднімати і переміщати працівників краном-штабелером забороняється.

29. Під час транспортування вантажу краном-штабелером необхідно дотримуватися таких вимог:

- пуск і зупинку механізмів крана-штабелера необхідно робити плавно, щоб уникнути розгойдування вантажу;
- забороняється переводити механізми із прямого ходу на зворотний до повної їх зупинки;
- забороняється піднімати вантаж, маса якого невідома або перевищує

вантажопідіймальність крана-штабелера;

- піднімати вантаж у будь-якій тарі забороняється, крім тари, що призначена для цієї мети, або на пронумерованих і маркованих піддонах;
- піддони необхідно встановлювати у відповідну комірку стелажа так, щоб виключити їх звисання.

30. При несправностях крана-штабелера забороняється залишати підняту нагору кабіну. У цьому випадку необхідно викликати працівників для проведення ремонту шляхом подачі звукового сигналу.

31. Упори стикових замків, що встановлюються на передавальному візку і на рейковому шляху стелажного крана-штабелера, повинні автоматично прибиратися після здійснення стикування передавального візка і рейкових шляхів кранів-штабелерів і автоматично повертатися у вихідне положення після розстикування замків. У випадку несправності упорів стикування замків необхідно негайно повідомити особу, яка є відповідальною за утримання вантажопідіймальних машин у справному стані.

32. Переклад стелажного крана-штабелера на передавальний візок здійснюється в тому випадку, коли візок і рейковий шлях стелажного крана-штабелера з'єднані між собою стиковим замком.

33. Встановлювати стріловий кран необхідно на всі наявні в крана опори, під які повинні підкладатися міцні і стійкі прокладки.

При установці крана необхідно витримувати відстань між поворотною частиною крана при будь-якому його положенні та будовами, штабелями вантажів і будь-якими предметами не менше ніж 1 м.

34. Встановлення і робота стрілового крана на відстані ближче ніж 40 м від крайнього дроту лінії електропередачі або повітряної електричної мережі напругою понад 42 В повинні проводитися за нарядом-допуском, оформленим відповідно до вимог НПАОП 40.1-1.21-98.

Стрілові самохідні крани мають бути обладнані пристроєм захисту від небезпечної напруги під час їх роботи поблизу повітряних ліній електропередачі. Як пристрій такого захисту, а також у разі роботи в обмеженому просторі дозволяється застосовувати обмежники робочих рухів і координатний захист.

35. Робота стрілового крана під невідключеними контактними проводами міського транспорту може проводитися при дотриманні відстані між стрілою крана і контактних проводів не менше ніж 1 м при встановленому обмежнику, що запобігає зменшенню зазначеної відстані при підйомі стріли.

36. Забороняється встановлювати крани для роботи на свіжонасипаному неутрамбованому ґрунті, а також на площадці з ухилом більшим, ніж це зазначено в паспорті крана.

37. Під час роботи стрілового крана необхідно:

- починати вантажні операції, переконавшись у безпеці навколишніх працівників;

- знати заздалегідь вид вантажу, що переробляється;
- стежити за кріпленням вантажу під час підготовки його до підйому, не допускати підйому неправильно закріплених вантажів;
- підняти вантаж на висоту не більше 200–300 мм і переконатися в надійності дії гальма, чи добре підвішений вантаж, чи стійкий кран, потім продовжити підйом.

38. Кранівник зобов'язаний спустити вантаж і припинити роботу крана:

- при недостатній освітленості місця роботи крана, сильному снігопаді або тумані, коли він погано розрізняє сигнали стропальника;
- при наближенні грози, сильному вітрі, швидкість якого перевищує припустиму для роботи даного крана і зазначену в його паспорті, при цьому кранівник зобов'язаний виконати заходи щодо запобігання повороту крана вітром;
- при температурі повітря нижче припустимої, що зазначена заводом-виробником в паспорті крана.

39. Забороняється працювати на технічно несправному електротранспорті.

Вихід навантажувачів з гаража без перевірки технічного стану не допускається.

40. Забороняється застосування нестандартних запобіжників, а також стандартних запобіжників з номінальним струмом, що є більшим, ніж зазначено в технічній документації на машину.

41. Гальмова система вантажопідіймального транспорту повинна забезпечувати повну зупинку його на шляху:

- 1 м — при номінальному навантаженні;
- 0,5 м — без навантаження.

Стоянкове гальмо повинне забезпечувати фіксацію машин на ухилі 5°.

42. Маса вантажу, що транспортується, не повинна перевищувати номінальної вантажопідіймальності машини.

43. Якщо вага і розташування центра ваги вантажу невідомі, необхідно зробити контрольний підйом вантажу.

44. При уведенні вил у піддони необхідно пересуватися на мінімальній швидкості.

45. При транспортуванні вантажів з нестійкими опорами необхідно застосовувати підкладки.

46. Пакети з вантажами необхідно розташовувати на площині піддона рівномірно і симетрично, відстань від центра ваги вантажу до спинок вил не повинна перевищувати значень, які зазначені у графіку вантажопідіймальності машини. Не допускається звисання вантажу понад 1/3 довжини вил.

47. При пересуванні навантажувачів вила вантажопідіймальника повинні бути на висоті 0,2–0,3 м від підлоги (для штабелерів — не менше 0,4 м), раму вантажопідіймальника при цьому нахилити назад у крайнє положення.

48. Переміщення вантажів більших розмірів, що закривають дорогу, водій навантажувача повинен проводити у присутності працівника, який супроводжує навантажувач, вказує дорогу і подає сигнали.

Якщо вантаж має великий обсяг і зменшує видимість на передньому ході, необхідно рухатися заднім ходом.

49. З великою обережністю треба виконувати нахил вил з вантажем уперед, особливо при піднятому вантажі. Щоб уникнути перекидання навантажувача або штабелера нахил вил з піднятим вантажем уперед виконувати за наявності опори під вилами.

Не допускати різкого переміщення важеля управління циліндра нахилу і різкого гальмування. Різде гальмування при нахилі рами вантажопідіймальника може призвести до перекидання навантажувача або випадання вантажу.

50. З'їзд із ухилу з вантажем навантажувачем і електроштабелером виконувати заднім ходом, в'їзд на ухил — переднім.

51. Рух транспорту в складах, на відкритих площадках і рампах здійснюється в межах транспортних смуг, відповідно до схеми руху, з дотриманням відстаней до стін, колон, устаткування, стелажів і штабелів (не менше ніж 0,8 м).

52. При захваті вантажу навантажувачем з вилочним захватом забороняється:

- піднімати вантаж при відсутності під ним просвіту, необхідного для вільного проходу вил;
- відривати примерзлий або затиснутий вантаж;
- ставити в штабель одночасно більше одного ящика.

53. Підйом вантажу необхідно здійснювати плавно, без ривків, рівномірним пересуванням важеля золотникового розподільника.

54. Водій навантажувача зобов'язаний подавати сигнал у місцях скупчення працівників, у проходах, при проїзді повз двері і через ворота, при поворотах, руху з місця і руху заднім ходом.

55. Водій навантажувача повинен здійснювати транспортування вантажу тоді, коли він поставлений впритул до вертикальної рами вантажопідіймальника і рівномірно розташований відносно вил.

56. Під'їжджати до місця навантаження (розвантаження) водій повинен на нижчій передачі. Забороняється різке гальмування навантажувача при ожеледі, мокрій і слизькій дорозі.

57. Під час переробки тарно-штучних вантажів необхідно дотримуватися таких вимог:

- переробці повинні підлягати тарно-штучні вантажі, які покладені на піддони, що дають можливість вільно підводити вила під вантаж;
- переробка дрібного штучного вантажу повинна здійснюватися в спеціальній тарі (стоїчних типових і великогабаритних піддонах), що охороняє його від падіння під час транспортування;
- переробка великогабаритних вантажів, маса яких не перевищує

вантажопідіймальність навантажувача, повинна здійснюватися вилючними навантажувачами із застосуванням спеціальних подовжувачів, які надягають на стандартні вила навантажувача;

- для звільнення вил від штучного вантажу шляхом зіштовхування його при укладанні в штабель без піддона або прокладок, виправлення вантажу, що укладається, і його ущільнення в штабелі необхідно застосовувати спеціальний пристрій — зіштовхувач;
- при переробці вантажів циліндричної форми (рулонів паперу, бочок, барабанів) як вантажозахоплювальне пристосування необхідно застосовувати універсальний захоплювач — кантувач;
- переробка вантажів з наскрізним отвором (рулонів, бухт дроту, барабанів, шин) повинна здійснюватися навантажувачами зі штировими захватами;
- для переробки вантажів у мішках, стандартних бочках, рулонах, які покладені горизонтально, а також легких вантажів, що мають отвори для уведення штирів, необхідно застосовувати навантажувачі із багатоштировими захватами.

58. При різниці рівнів підлоги вагона і рампи необхідно застосовувати перехідні містки з ухилом не більше зазначеного в паспорті навантажувача.

59. Укладання вантажів, що транспортують навантажувачем, повинне проводитися в штабелі встановленої для даного товару висоти з дотриманням стійкості штабелів і безпеки провадження робіт.

60. При виявленні погнутих стійок стелажів необхідно повідомити відповідальну посадову особу або працівника, відповідального за вантажно-розвантажувальні роботи.

61. Піднімати вантаж можна на рівній горизонтальній поверхні, навантажувач або штабелеукладач при цьому не повинен рухатися.

62. Під час бічної роботи електроштабелера (ЕШ-188) необхідно дотримуватися таких вимог:

- забороняється зміщення вантажу в сторони без випущених аутригерів;
- забороняється розвертати вантажопідіймальник при висунутій каретці;
- забороняється висувати каретку вперед при розгорнутому у фронт вантажопідіймальнику;
- забороняється пересування при випущених аутригерах;
- перед зсувом вантажу убік при бічному положенні вил необхідно висунути каретку вперед не менше ніж на 150 мм;
- розворот вантажопідіймальника здійснювати при його центральному (щодо лонжеронів) положенні;
- при переміщенні каретки «на себе» вила повинні знаходитися на висоті не менше ніж 400 мм.

63. Під час виконання вантажно-розвантажувальних робіт із застосуванням конвеєрів має забезпечуватися рівномірне завантаження робочого органу

машини і стійке положення вантажу. Зняття та подача вантажу здійснюються за допомогою приймалень та пристроїв для подачі.

64. Приймати штучні вантажі безпосередньо зі стрічки вручну забороняється.

Щоб уникнути падіння мішків зі стрічкових конвеєрів і спусків останні повинні бути обладнані бортами висотою 200 мм, а також гальмовими пристроями; для приймання мішків з конвеєра має бути встановлений прийомний стіл.

65. У пожежо- і вибухонебезпечних цехах на конвеєрах мають застосовуватися конвеєрні гумовотканинні негорючі стрічки відповідно до вимог ГОСТ 20-85 «Ленты конвейерные резинотканевые. Технические условия» і стрічки конвеєрні важкозаймисті на основі полівінілхлориду.

66. Під час роботи стрічкового конвеєра необхідно контролювати:

- встановлення натяжного барабана;
- правильність завантаження стрічки матеріалом;
- натяг стрічки, стан її стиків;
- положення і роботу обертових щіток і шкребків, що очищають барабан і стрічку.

Щітки і гумові смужки шкребків повинні щільно прилягати до поверхні, що очищається.

67. Перед початком роботи і після ремонту конвеєрів і пневмотранспортних пристроїв необхідно:

- перевірити наявність і справність ізоляції струмоведучих частин і захисного заземлення;
- перевірити наявність передбачених огорожень частин устаткування, які обертаються, і надійність їх закріплення;
- закрити прийомні і розвантажувальні пристрої пневмотранспорту, а також люки, що призначені для внутрішнього його огляду і чищення;
- закрити кришки ланцюгових, стрічкових конвеєрів (при знеструмленому конвеєрі);
- включити попереджувальну передпускову звукову або світлову сигналізацію (якщо обладнання включається в роботу в ручному режимі).

68. Переміщення пересувних конвеєрів необхідно здійснювати під безпосереднім спостереженням працівника, що відповідає за безпечне проведення робіт по переміщенню конвеєра. При цьому від конвеєра повинні бути відключені проводи живлення і вжиті заходи, що забезпечують безпеку працівників, які зайняті пересуванням конвеєра.

При переміщенні пересувних конвеєрів працівники повинні перебувати на їх краях або спереду по шляху проходження конвеєра.

69. Струмопідвід пересувних конвеєрів має здійснюватися відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів. Живильний кабель повинен бути захищений від механічних ушкоджень, рама конвеєра — заземленою.

Приводні, натяжні станції і поворотні барабани конвеєрів необхідно обгороджувати відповідно до вимог ГОСТ 12.2.022-80.

70. У випадку використання пересувних стрічкових конвеєрів для створення конвеєрної лінії встановлення їх засобів безпеки при обслуговуванні лінії визначається інструкцією з охорони праці, розробленою та затвердженою роботодавцем.

71. Під час роботи конвеєра з піднімальною рамою, що має піднімальний пристрій для зміни кута нахилу, перебувати працівникам під піднятою рамою забороняється.

Забороняється переміщення конвеєра у робочому положенні. Перед пересуванням і після закінчення роботи необхідно опустити конвеєр у крайнє нижнє положення.

72. Привід похилих конвеєрів штучних вантажів повинен бути обладнаний пристроєм, що не допускає самовільний рух стрічки, ланцюга або будь-якої тягової деталі.

73. Конвеєри повинні бути негайно зупинені у таких випадках:

- при значному бічному зрушенні стрічки, шкребків, ковшів, що викликає стирання їх крайок об нерухомі деталі станини;
- при надривах або порізах стрічки;
- при несправності заземлюючих пристроїв, кінцевих вимикачів, системи електричного захисту, сигнальних і освітлювальних приладів.

74. Для аварійної зупинки конвеєра повинні бути встановлені поблизу робочих місць і на конвеєрі кнопки «Стоп» з інтервалом не більше ніж 10 м.

75. Під час роботи конвеєрів і пневмотранспортних пристроїв забороняється:

- робити чищення, змащення і ремонт;
- переставляти відсікач (міняти напрямок потоку мішків);
- залишати вантаж на прийомному столі сковзала;
- переміщувати пересувний конвеєр.

76. Перед початком ремонту, чищення, змащення, усунення несправності конвеєр має бути відключений від електромережі, запобіжники зняті і пусковий пристрій закритий на замок. На пусковому пристрої має бути вивішений плакат «Не вмикати — працюють люди!». Ключ від замка має знаходитись у відповідальній особи, що здійснює ремонт конвеєра.

77. Під час роботи мостового штабелеукладача забороняється:

- продовжувати роботу при падінні вантажу зі штабелеукладача і конвеєра;
- усувати затори вантажу;
- перебувати під штабелеукладачем працівникам (крім вантажника-укладальника);
- залишати вантаж і сторонні предмети на стрічці конвеєра.

78. Не дозволяється ходити по конвеєрах вантажних машин і штабелеукладачів.

79. При експлуатації лебідки необхідно дотримуватись таких вимог:

- напрямні ролики, відбійний брус і трос мають бути в справному стані;
- перед включенням магнітного пускача необхідно подати встановлений звуковий сигнал;
- забороняється направляти рукою або будь-яким предметом канат, що намотується на барабан лебідки;
- забороняється закріплювати канат при барабані, що працює;
- забороняється працювати зі зношеними ребрами барабанів.

14. Вимоги безпеки при виконанні вантажно-розвантажувальних робіт немеханізованим способом

1. Вантажно-розвантажувальні роботи, що виконуються вручну, повинні проводитися з дотриманням норм, які обмежують підйом і перенесення важких речей відповідно до вимог нормативно-правових актів:

- підйом і переміщення вантажів із чергуванням з іншою роботою (до 2-х разів на годину) жінкам — 10 кг;
- переміщення вантажів постійно протягом робочого дня жінкам — 7 кг; чоловікам — до 30 кг;
- сумарна маса вантажу, що переміщується протягом кожної години робочого дня, не повинна перевищувати для жінок: з робочої поверхні — 350 кг, з підлоги — 175 кг.

У масу переміщуваного вантажу включається маса тари і упакування.

При переміщенні вантажу на візках або в контейнерах зусилля, що прикладається, не повинно перевищувати 10 кг.

2. Підйом вантажу масою більше 50 кг необхідно виконувати не менше, ніж двома працівниками.

3. Підйом вантажу з укладанням у штабель вручну не повинен перевищувати 2 м для чоловіків і 1,5 м для жінок.

Висота штабелів або стелажів при ручному укладанні металопрокату не повинна перевищувати 1,5 м.

4. При одночасному перенесенні вантажів працівники повинні перебувати на відстані не менше ніж 3 м один від одного.

5. Перенесення вантажу на носилках по горизонтальному шляху необхідно здійснювати на відстань не більше ніж 50 м, перекидати і опускати носилки необхідно по команді працівника, що йде позаду. Не дозволяється переносити вантажі на носилках по сходах.

6. Для перенесення довгомірних матеріалів необхідно застосовувати захвати.

Перенесення довгомірних вантажів на плечах повинне здійснюватися не менше, ніж двома працівниками, при цьому вантаж повинен розташовуватися на однойменних плечах.

При перенесенні довгомірних вантажів на плечах необхідно надягати

наплечники.

Знімати з плечей довгомірні вантажі треба одночасно по команді працівника, що йде позаду.

7. На навантаження (розвантаження) довгомірних вантажів вручну необхідно виділяти не менше двох працівників.

8. Для навантаження і розвантаження бочок, рулонів, котушок кабелю і подібних вантажів необхідно застосовувати спеціальні пристосування — слєги з гачками. Слєги повинні бути довжиною не менше ніж 4 м і діаметром не менше ніж 20 см.

9. Переміщення важких штучних вантажів, устаткування методом кантування проводиться за допомогою роликів ломів або пристосувань.

Забороняється перекочувати і кантувати вантаж на себе.

10. При ручному перенесенні запасних частин і вантажів, зібраних у невеликі зв'язування, необхідно спочатку переконатися в міцності зв'язування.

11. Переносити і навантажувати антисептовані лісоматеріали необхідно з використанням засобів індивідуального захисту (брзентові куртки, штани, гумові чоботи, рукавиці).

12. Виконувати вантажно-розвантажувальні роботи з пестицидами забороняється вагітним і жінкам, що годують, а також працівникам, що мають медичні протипоказання. Усі види робіт, пов'язаних з пестицидами, виконуються працівниками, які мають допуск (посвідчення) на право роботи відповідно до вимог Порядку одержання допуску (посвідчення) на право роботи, пов'язаної з транспортуванням, зберіганням, застосуванням та торгівлею пестицидами і агрохімікатами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 вересня 1995 року № 746 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2009 року № 9).

13. При перекочуванні бочок, коліс працівник має пересуватися слідом за вантажем і контролювати швидкість його переміщення.

14. Не дозволяється піднімати, перехоплювати балони, тримаючись за запобіжний ковпак або вентиль. Не допускається піднімати балони в промаслених рукавицях і забрудненими маслом руками.

15. Роботи вантажно-розвантажувальні з авіаційними контейнерами і піддонами

1. Вантажно-розвантажувальні роботи з авіаційними контейнерами і піддонами необхідно виконувати відповідно до вимог інструкції з охорони праці, розробленої на підприємстві відповідно до вимог НПАОП 0.00-4.15-98 та затвердженої роботодавцем.

2. Укладання вантажів у вантажний контейнер має починатися з важчих вантажів від передньої панелі в напрямку дверей.

3. Вантаж у вантажному контейнері має закріплюватися швартовими ременями відповідно до трафарету на контейнері.

4. Вантаж і багаж повинні розміщатися рівномірно по всій площі контейнера (піддона). Розміри кожного місця багажу не повинні перевищувати розмірів багажного контейнера.

Висота піддона з вантажем повинна бути для ПАВ-2,5 — не більше 1,90 м, для ПАВ-5,6 — не більше 2,44 м, для ПАВ-3,0 — не більше 1,73 м.

5. Вантажі повинні укладатися в контейнер таким чином, щоб двері контейнера могли вільно закриватися.

6. Перед навантаженням необхідно перевірити, чи надійно замкнені двері контейнера.

7. Вантаж повинен бути розташований на піддоні таким чином, щоб не були закриті скоби швартових вузлів.

8. Вантаж на піддоні повинен бути закріплений сіткою, що виключає його зсув при транспортуванні і проведенні вантажно-розвантажувальних робіт.

9. Кожне місце вантажу в контейнері (на піддоні) повинне мати транспортне маркування, за винятком випадків доставки вантажу контейнером (піддоном) «від дверей до дверей». Транспортне маркування, що містить маніпуляційні знаки, основні, додаткові та інформаційні написи відповідно до вимог ГОСТ 14192-96 «Маркировка грузов», позначається підприємством-виготовлювачем або відправником вантажу.

10. Відхилення центра ваги вантажу від центра ваги контейнера (піддона) у горизонтальній площині не повинне складати більше 10% внутрішньої ширини контейнера (ширини піддона) і 5% внутрішньої довжини контейнера (довжини піддона). У вертикальній площині зсув центра ваги забороняється.

11. Завантаження авіаційних контейнерів (піддонів) не повинно перевищувати вантажопідймальності, яка встановлена ГОСТ 20917-87 «Контейнеры авиационные. Типы, основные параметры и размеры» і ГОСТ 21005-75 «Поддоны авиационные. Типы. Основные параметры и размеры».

12. Стропувальні роботи повинні виконуватися відповідно до інструкції по стропуванню даного контейнера, яка кріпиться до дверей контейнера.

13. При стропувальних роботах забороняється:

- користуватися несправними або зношеними зачалувальними пристосуваннями, а також пристосуваннями, строк випробувань яких минув;
- направляти (посувати) ударами кувалди, лома віття стропів;
- утримувати руками або кліщами стропи, що зісковзують при підйомі вантажу;
- урівноважувати контейнер (піддон) вагою власного тіла або підтримувати частину, що переважається, контейнера (піддона) при його переміщенні.

14. Контейнер (піддон) повинен підвішуватися з урахуванням центра ваги так, щоб при підйомі він одночасно всією площиною, що опирається, відривався від опори.

15. При підйомі, розвороті і опусканні контейнера (піддона) направляти його

дозволяється за допомогою відтягнення (розчалування) сталевим або прядив'яним канатом необхідної довжини або легкими міцними баграми. Направляти контейнер (піддон) руками забороняється.

16. Перед підйомом контейнера (піддона) краном усі працівники мають бути віддалені на безпечну відстань. Працівник, відповідальний за стропування, повинен перебувати осторонь від вантажу і подавати кранівникові сигнали про його переміщення. Після підйому контейнера (піддона) на висоту 0,5 м працівник, відповідальний за стропування, зобов'язаний перевірити справність кріплення і центрування.

17. При несправності кріплення контейнер (піддон) повинен бути негайно опущений у вихідне положення. Подальший підйом повинен проводитися після усунення неполадок.

18. Контейнер (піддон) повинен опускатися так, щоб стропи ним не защемлялися і легко з нього знімалися. Знімати стропи дозволяється після установки вантажу на опору.

19. Перед опусканням контейнера (піддона) працівник, відповідальний за стропування, зобов'язаний перевірити місце його встановлення і переконатися, що контейнер (піддон), що опускається, не впаде, не перекинеться і не сповзе убік.

20. Забороняється підштовхування контейнера (піддона) по землі, підлозі, платформі засобами механізації при похилому положенні стропів.

21. Маса контейнера (піддона), що піднімається, не повинна перевищувати граничних навантажень стропів, зазначених на бирці, і навантажень засобів механізації.

22. При виконанні вантажно-розвантажувальних робіт з авіаційними контейнерами і піддонами забороняється:

- починати роботу до повної зупинки засобу механізації;
- під'їжджати і проводити вантажно-розвантажувальні роботи при працюючих двигунах повітряного судна;
- піднімати платформу засобу механізації і виконувати вантажно-розвантажувальні роботи при швидкості вітру більше 10 м/с і ухилах твердого покриття понад 3%;
- піднімати контейнер (піддон) будь-яким піднімальним пристроєм, якщо він засипаний землею, піском, закладений іншими вантажами або примерз до землі, залитий затверділим бетоном, смолою;
- піднімати контейнер (піддон), що перебуває в хиткому положенні або підвішений за один ріг дворогого гака;
- піднімати і переміщувати контейнер (піддон) з працівниками, що перебувають на ньому;
- перебувати під піднятою платформою засобу механізації;
- під час руху піднімати, опускати, вантажити, розвантажувати і пересувати

по роликів доріжках контейнери (піддони);

- сідати на дах кабіни, стояти на підніжці, курити і приймати їжу.

23. При вантажно-розвантажувальних роботах підйом вантажу повинен виконуватися обережно, без ривків.

24. Після закінчення роботи (під час перерви в роботі) контейнер (піддон) не повинен залишатися піднятим над землею.

25. Перед транспортуванням контейнер (піддон) повинен бути закріплений на транспортному засобі.

У випадку виявлення зсуву контейнера (піддона) або ослаблення фіксаторів необхідно негайно зупинити засіб механізації і усунути несправність.

26. Швидкість руху засобів механізації з вантажем по перону має бути не більше ніж 20 км/год.

27. Водій зобов'язаний зупинити засіб механізації, не доїжджаючи до повітряного судна на 10 м, після чого здійснити під'їзд до повітряного судна з дозволу посадової особи (працівника служби перевезень), що має право керувати під'їздом.

28. При під'їзді до повітряного судна, що обслуговується, швидкість руху засобу механізації має бути не більше ніж 5 км/год.

29. При проведенні вантажно-розвантажувальних робіт засіб механізації повинен встановлюватися на відстані не менше ніж 0,3 м від вантажного люка повітряного судна, за винятком окремо обумовлених випадків.

30. Під'їзд та установка засобу механізації в робоче положення біля повітряного судна, що обслуговується, мають проводитися відповідно до вимог Правил безпеки праці під час обслуговування спецтранспорту та засобів механізації в аеропортах цивільної авіації, затверджених наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 16 вересня 2008 року № 202, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 22 жовтня 2008 року за № 1011/15702 (НПАОП 63.23-1.02-08).

31. Під час транспортування контейнерів (піддонів) необхідно дотримуватися запобіжних заходів: різко не гальмувати, знижувати швидкість на поворотах.

32. При установці засобу механізації біля повітряного судна під задні ведучі колеса повинні бути підставлені стопорні колодки для попередження їхнього руху в обох напрямках. Висота стопорних колодок має бути не менше ніж 1/3 діаметра колеса.

Після закінчення роботи біля повітряного судна спочатку прибирається передня колодка, а після від'їзду засобу механізації не менше ніж на 5 м прибирається колодка, що перешкоджає його рухові до повітряного судна.

33. При будь-якій зупинці засобу механізації він має бути поставлений на ручне гальмо.

34. При виконанні вантажно-розвантажувальних робіт засіб механізації повинен бути встановлений на виносні опори.

35. Дозволяється включати привод переміщення контейнерів (піддонів) засобом механізації при сполученні рівнів платформ у вертикальному і горизонтальному положеннях.

36. В умовах поганої видимості на пероні (уночі, під час туману, снігопаду) і у випадках аварійної обстановки необхідно користуватися звуковими сигналами.

IV. Вимоги до працівників, зайнятих виконанням вантажно-розвантажувальних, транспортних і складських робіт

1. Для керування та обслуговування стрілових самохідних кранів роботодавець повинен призначити кранівників, які мають посвідчення на право керування краном даного типу.

Керування автомобільним краном може бути доручено шоферу після його навчання та атестації в кваліфікаційній комісії.

Навчання та атестація зазначених працівників проводиться в порядку, встановленому вимогами НПАОП 0.00-5.03-95.

2. На кожній ділянці робіт вантажопідіймальних кранів для обв'язування, зачіплювання або підвішування вантажів роботодавець повинен призначити стропальників із числа працівників, які досягли 18 років та пройшли навчання в установленому порядку відповідно до вимог НПАОП 0.00-5.04-95.

Директор Департаменту фізичного захисту, промислової безпеки та охорони праці
О. М. Онищенко